Бутун дунё пролетарлари, бирлашинглиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 6 июль
ШАНБА
№ 129 (5.171).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ДАЛАЛАР НЕЪМАТИ — ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

ИЖАРАЧИ БОҒБОНЛАР

«Қишлоқ ҳақиқати» ва ЎзТАГ мухбирлари хабар берадилар

Серқуёш ўлкамизда ғарқ пишиқчилик. Боғ-роғлар болга, ширага тўлган. Меваси мўллигидан дарахтлар шоҳи ерга тегай деб турибди. Ўрик, олма, шафтоли ҳосили қуёш нурида тарам-тарам бўлиб товланмоқда. Боғларнинг бугунги кўрки, тароватн ўзгача. Дарахтларга боқиб, кўз қувонади, дил яйрайди.

Дастурхон тўкинлигига баҳоли қудрат ҳисса қўшаётган Фарғона районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхоз боғбонлари пишиб етилган ноз-неъматларни тез ва соз йиғиштириб олиш, пешма-пеш эл дастурхонига етказиб бериш ташвиши билан яшамоқдалар.

— Боғларда мўл ҳосил етиштириш кишидан катта масъулият талаб этади, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари Тўхтасин Юсупов. — Ўрик, олма, шафтоли дарахтлари муттасил парваришни хуш кўради. Қишда уларни чилла сувига қондирамиз. Ёз давомида қатор ораларини бир неча бор шудгорлаймиз. Жорий йилда хўжалигимиз миришкорлари давлатга 100 тонна сархил мева етказиб беришга сўз беришган. Аҳоли дастурхонига ҳар қачонгидан кўп мева-чева етказиб бериш уларнинг эзгу мақсадидир. Шунинг учун боғбонларимиз астойдил меҳнат қилишаяпти. Бугунгача истеъмолчиларга 30 тоннадан зиёд сифатли ўрик, шафтоли етказиб берилди.

Шуни айтиш керакки, боғ ва токзорларимизда, сабзавот пайкалларимизда социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил бор. Олдимиздаги вазифа уни нобуд қилмасдан тез ва соз йиғиб олиш ҳамда давлатга топширишдир.

Хўжаликнинг барча экин майдонлари ижарага тўлиқ тақсимлаб берилган. Чунки деҳқон ана шу майдонлардаги экинга, дарахтларга худди ўз еридагидек, боғидагидек ёндашади. Барча тармоқлар сингари боғдорчилик, сабзавотчилик соҳалари ҳам пудрат усулига ўтказилганлиги ижобий натижа бераяпти. Чунончи, эрта баҳорда 70 гектар боғ 7 нафар ижарачига тақсимлаб берилган эди. Боғбонлар дарахтларни меҳр билан парваришлаб, мўл ҳосил етиштириш йўлида фидокорлик қилишаяпти.

Шуниси қувончлики, хўжаликдаги доимий ҳамда мавсумий болалар боғчалари ҳам шу боғ ноз-неъматлари билан мунтазам таъминлаб келинаяпти.

Биз колхоз боғларини айланиш мақсадида йўлга тушдик. Бу хўжаликда ўз ишини пухта биладиган уста боғбонлар, миришкор сабзавоткорлар кўп. Улар колхознинг фахри, жамоанинг суянган тоғи ҳисобланадилар. Ана шулардан бири боғ бригадасининг бошлиғи Ғанижон Ҳомидовдир.

Ана ўрик тераётган йигит-қизларнинг қўли-қўлига тегмайди. Кимдир нарвон устига чиқиб, меваларни зудлик билан тераётган бўлса, бошқаси ноз-неъматни яшикларга жойлаш билан банд. Иссиқ ҳавода уларда реза-реза тер томчилари ҳосил бўлганди. Холисхон Қорабоева, Бўрибой Жонтўраев, Муаззам Баратова кабилар ўрик узишаётган экан.

Бригада бошлиғи Ғанижон Ҳомидов билан суҳбатлашдик.

—Мана ўзларингиз кўриб турибсизлар, ҳосил ниҳоятда мўл. Мақсадимиз уни нес-нобуд қилмай тезроқ йиғиштириб, халқимиз дастурхонига тортиқ этишдир.

Ҳозирнинг ўзида Жўрабой Дадажонов, Бўрибой Хонтўраев ўртоқлар бошлиқ ижара пудрати асосида ишловчи звеноларимиз зиммаларидаги топшириқларни ошириб бажаришга эришдилар.

Шу пайт ёнимизга енгил машина келиб тўхтади. Ундан ўрта бўйли, истараси иссиқ бир йигит тушиб, биз томон юрди. Бу колхоз бошқарувининг раиси Қўзимуҳаммад Жўраев эди. Самимий сўрашгач, мева тераётганлар ёнига бошлади.

— Ҳорманглар, ишнинг бориши қандай?

— Саломат бўлинглар. Ишимиз чакки эмас. Мана шу дарахтдан 8 яшик ўрик териб олдик, — деди бригада бошлиғи Ғанижон Ҳомидов. — Ҳар бир яшикдаги ўрик 20—25 килограмм чиқади. Қаранг, бир дарахтдан 200 килограммдан ортиқ ҳосил териб олибмиз.

Колхоз раиси ўрик тераётганларга мурожаат этди:

— Ўрикни бугуннинг ўзидаёқ шаҳарликларга юборамиз. Яхшисини теринглар, юмшаб кетгани тушмасин. Бир дона шундай ўрик бутун яшикдаги барча мевани бузади.

— Хавотир олманг, ёмон маҳсулот жўнатмаймиз.

Ҳа, колхознинг қут-барака кирган боғларини ораласангиз миришкорларнинг фидокорона меҳнати устидан чиқасиз. Улар ширин-шарбат меваларни эл-юрт дастурхонига етказиб беришмоқда.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Боғдорчилик бригадасининг аъзоси Муаззам Баратова кунига 110—120 килограммдан мева теришга муваффақ бўлаяпти. 2. Хўжалик боғдорчилик бригадаси бошлиғи Ғанижон Ҳомидов (чапда) ва колхоз партия ташкилотининг секретари Тўхтасин Юсупов жўнатилаётган маҳсулот сифатини кўздан кечиришаяпти.

Л. КИМ олган суратлар.

ҚАРДОШЛАРГА ТУҲФА

Ёзёвон районн тайёрлов идораси ходимлари бу йил мамлакатимизнинг саноат марказлари аҳолисига 2 минг тонна сабзавот маҳсулотлари етказиб беришни кўзлашган. Шу кунларда деҳқонлардан помидор қабул қилиниб, темир йўл орқали Россиянинг Челябинск, Томск ва бошқа шаҳарларига жўнатилмоқда. Ҳозирга қадар 800 тоннадан зиёд помидор вагонларга ортилиб юборилди. Айни кезларда қишлоқларда тайёрлов идорасининг 12 та қабул пункти ишлаб турибди. Абдуваҳоб Қўчқоров, Исроил Мамасиддиқов, Раҳимжон Раҳмонов, Турсунбой Исроилов бошлиқ пунктларда айниқса маҳсулот қабул қилиш қизғин.

ПУДРАТ — ҚУДРАТ

Термиз районн сабзавоткорлари бугунги кунда оддий меҳнат қуроли — кетмондан воз кечишди. Унинг ўрнига замонавий механизмдан фойдаланишмоқда.

Ваҳоланки, деҳқонлар узоқ вақтдан бери ота-бобомиздан мерос бўлиб қолган кетмон билан хайрлашишга шошилишмади. Чунки далаларга механизация ёрдамида ишлов бериш натижасида улар маошининг баракаси учиб кетиш хавфи бор эди.

Хўжалик юритишнинг янги усуллари — ижара билан пудрат деҳқонлар фикрини бутунлай ўзгартириб юборди. Маълум бўлишича, янгича шароитда қўл меҳнатидан воз кечиш моддий манфаат келтирар экан.

Сабзавот экинларига ишлов беришнинг илғор усуллари Термиз сабзавоткорларига қадимдан фойдаланиб келинаётган майдонлардан самарали фойдаланибгина қолмай, айни вақтда янги ўзлаштирилган 700 гектар қумлоқ ердан ҳам мўл ҳосил олиш имконини берди. Ҳа, сабзавот экинларининг ҳосили тўрт баравардан кўпроқ ортди. Ҳар гектар ердан 70—80 центнер ўрнига, 250—300 центнердан ҳосил олина бошланди.

Бу йил кўпгина пудрат ва ижара звенолари гектар бошига 600 центнердан сабзавот ҳосили йиғиштириб олишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган.

МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

Янгиариқ районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигининг консерва заводи жамоаси ўрик шарбатидан тайёрланган дастлабки юзлаб банка маҳсулотни ишлаб чиқарди. Бу ерда ўз боғларида етиштирилган меваларнигина қайта ишлашмайди. Завод қўшни Чоржўй вилоятининг хўжаликлари билан шундай меваларни сотиб олиш тўғрисида шартнома тузган.

Завод маҳсулотларини Қозоғистон ва Уралда, Сибирь ва Россиянинг марказий вилоятларида сабрсизлик билан кутишмоқда. Жамоа хўжалиги бунинг эвазига омихта ем, дон, ёғоч материаллари олади.

ШАРБАТИ ЎЗИ БИЛАН

Андижон вилоят «Мева-сабзавот-вино саноати» бирлашмасининг Хўжаобод консерва заводида помидорларни қайта ишлайдиган линия ўрнатилиб, ишга туширилди.

Ускуна Югославиядаги «Бирлик» фирмасида тайёрланган. Фирма вакиллари уни ўрнатишда қатнашдилар ҳамда завод ходимларидан операторлар тайёрладилар.

Автомат усулида ишлайдиган бу линия бир кеча-кундузда 150 тоннагача помидорни қайта ишлаш, йилига пўсти тозаланган помидорларни ўз шарбати билан тайёрлаб, 12 миллион банка маҳсулот ишлаб чиқариш имкониятига эга.

Бу йил консерва заводи жамоаси умуман 18 минг тонна сабзавот ва мева маҳсулотларини қайта ишлаш ҳамда 35 миллион банка турли консерва ишлаб чиқариш ниятидадир. Завод ходимлари аввалги йиллардан фарқли ўлароқ, ўз маҳсулотларининг бир қисмини бир қанча иттифоқдош жумҳуриятларнинг меҳнат жамоаларига жўнатдилар. Улар билан бевосита мол айирбошлаш ҳақида шартнома тузилган. Хўжаободликлар ўз маҳсулотлари эвазига қарийб беш минг кубметр ёғоч оладилар. Корхона ходимлари ва район аҳолиси ўртасида бу ерга келтирилган тақчил бинокорлик материалларининг дастлабки 10 вагони давлат нархида сотилди.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

5 июль куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов жумҳурият маданият ва халқ маорифи ходимларининг катта гуруҳига тантанали вазиятда СССР ва Ўзбекистон ССР давлат мукофотларини топширди.

Ленин ордени ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг «Ўроқ ва Болға» олтин медали Ўзбекистон ССР илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясининг кинорежиссёри М. Қаюмовга топширилди. У совет кино санъатини ривожлантиришдаги жуда катта хизматлари ва самарали ижтимоий фаолияти учун шу мукофотга сазовор бўлган эди.

Ёзувчи Саид Аҳмадга Ленин ордени топширилди. Ёзувчи совет адабиётини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун шу орден билан мукофотланган эди.

Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театрининг артисти Сора Эшонтўраевага Октябрь революцияси ордени топширилди. С. Эшонтўраева совет театр санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун шу орден билан мукофотланган эди.

«СССР халқ ўқитувчиси», «Ўзбекистон халқ шоири», «Ўзбекистон халқ ёзувчиси» фахрий унвонларининг эгаларига тегишли гувоҳнома ҳамда кўкрак нишонлари топширилди.

Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофотига сазовор бўлган жумҳуриятимиз ижодий ходимларининг катта гуруҳига дипломлар ва фахрий нишонлар топширилди.

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов мукофотланганларга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва янги-янги муваффақиятлар тилади.

Мукофотланганлар меҳнатларига юқори баҳо берилгани учун миннатдорчилик изҳор қилдилар, халқ фаровонлиги йўлидаги ишларда куч-ғайратларини аямасликларини таъкидладилар.

Мукофотларни топшириш маросимида Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон ССР раиси Ш. М. Йўлдошев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Юсупов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

РЎЗНОМА ТАНТАНАСИ

Минг-минглаб муштарийлар — мактабларнинг муаллимлари, методистлар, олий ва ўрта махсус таълим ўқув юртларининг ўқитувчилари, мактабгача тарбия муассасалари ходимларининг яқин дўсти ва ёрдамчисига айланган жумҳурият «Ўқитувчилар газетаси» ўзининг 60 йиллигини нишонлади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг нашриётида бўлган тантанали йиғилишга юбилярни табриклаш учун Қозоғистон, Туркманистон, Арманистон, Литва, Озарбайжон халқ таълими ходимлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари ҳам келишди.

Учрашувда сўзга чиққан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Юсупов Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримовнинг рўзноманинг 60 йиллиги муносабати билан йўллаган табригини ўқиб эшиттирди. У газета ходимларини самимий табриклади, таҳририят жамоасининг келгуси ишларида муваффақиятлар тилади.

Газетанинг биринчи сони 1931 йил 4 июль куни чиққан, у дастлаб «Маданий инқилоб» деб аталган эди. Газетанинг ташкил этилиши умумий мажбурий таълим вазифаларини амалга ошириш билан узвий боғлиқ бўлганди. Ўша йиллари газета аҳоли ўртасида саводсизликни тугатиш масалалари билан изчил шуғулланди, илғор мактаблар ва ўқитувчиларнинг намунали ишларини кенг ёритди. Давр янги вазифалар қўяр, газетанинг номи ҳам ўзгарарди. Лекин газета ҳамма вақт халқ маорифи соҳасида меҳнат қилаётган кишиларнинг содиқ дўсти ва маслаҳатчиси бўлиб қолди, ўқитувчиларнинг, улар илғор тажриба мактабининг минбарига айланди.

Юбилей тантаналарининг қатнашчилари газета ҳозирги вақтда ҳам амалиётда пайдо бўлаётган барча янгиликларни фаол тарғиб қилаётганини, ёш авлодга таълим бериш ва уни тарбиялаш ишига катта ҳисса қўшаётганини таъкидладилар. Газета халқ таълими тизимини қайта қуришга алоқадор долзарб муаммоларни ўз вақтида моҳирона кўтариб чиқмоқда. **(ЎзТАГ).**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИДА

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши иши самарадорлигини оширишга оид таклифларга мувофиқ раёсат мажлисида республика давлат ҳокимияти олий органи комитетлари ва комиссияларининг ишини янада такомиллаштириш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Қонунларни ишлаб чиқиш соҳасида орттирилган тажрибани ҳисобга олиб, бешинчи сессияда Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши комиссиялари ва комитетларининг тузилишини такомиллаштириш ва уларнинг таркибларини киритилган ички тузилиш ўзгартиришларига мувофиқлаштириб олиш юзасидан зарур чора-тадбирларни амалга ошириш ҳақида ўринли таклифлар киритилганлиги қайд этилди. Қонун лойиҳаларини ва Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг бошқа қарорларини тайёрлашга ҳар томонлама ёндашувга ҳали ҳам эришилмаганлиги, бир қанча ҳолларда давлат бошқаруви идоралари айнан шу иш билан шуғулланиши, уларнинг кундалик ишларига ортиқча аралашиш, баъзи комитетларнинг номлари уларнинг зиммасидаги вазифаларнинг руҳига мувофиқ келмаслиги сабабли комитетларнинг иши чигаллашаётганлиги мажлисда таъкидлаб ўтилди. Қонунларнинг ижросини назорат қилиш юзасидан конституциявий ҳуқуқларни амалга ошириш тизими етарли равишда аниқ эмаслиги, шунингдек сайлаб қўйилган органлар билан Олий Кенгаш котибиятининг девони ўртасидаги ҳамжиҳатлик тўла-тўкис йўлга қўйилмаганлиги Олий Кенгаш, унинг комитетлари ва комиссиялари фаолиятини яхшилашга имкон бермаяпти.

Сўнгги сессияда Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Олий Кенгаш раёсатига тегишли ваколатларни бериш тўғрисидаги таклифга қўшилганини ҳисобга олиб, шунингдек қонун чиқариш, ижро этиш-бошқариш ва судлов идораларининг вазифаларини фарқлаб қўйиш принципига амал қилиб ҳамда комитетлар ва комиссияларнинг ролини янада оширишни, уларнинг назорат фаолиятини кучайтириш зарурлигини назарда тутиб, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг раёсати айрим комитетларнинг тузилиши ва номланишига ўзгартишлар киритди.

План ва бюджет-молия масалалари комитети билан иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетларини бирлаштириш ҳисобига иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетини тузишга қарор қилинди. Раёсат аъзоларининг фикрича янги комитет республика хўжалигини бозор иқтисодиёти изига кўчириш шароитида қонунларни тайёрлаш фаолияти билан аниқ-равшан ва фаолроқ шуғулланиш, бюджет-молия ва иқтисодиёт соҳаларининг ўзаро таъсирини тўла-тўкис эътиборга олиш имкониятига эга бўлади.

Фан, халқ таълими ва маданий меросни асраш комитетлари билан миллатлараро муносабатлар, тил ва маданият масалалари комитети негизида халқ таълими, фан ва маданият комитети тузилди. Мазкур комитетларни бирлаштириш қонунларнинг лойиҳаларини тайёрлашда, фан, маданият ва таълимни, халқимизнинг жуда бой илму зиё ва маънавий мероси, шу жумладан тил ҳамда миллатлараро муносабатларни уйғунлаштиришнинг орттирилган тарихий тажрибасини республика фуқароларига таълим ҳамда тарбия бериш масалалари билан чамбарчас боғлашни таъминлаш имконини беради.

Айрим халқ депутатлари томонидан одобсизларча феъл-атвор ва ҳатто ўз депутатлик мавқеини суиистеъмол қилиш ҳолларига ҳамон йўл қўйилаётганлиги сабабли олий ҳокимият органида депутатлик одоби комиссияси бўлиши зарур, деган фикр Олий Кенгашда бир неча бор айтилган эди. Янги тузилган ошкоралик ва депутатлик одоби комиссияси бундан буён мана шундай фактлар билан шуғулланади. Шу муносабат билан ошкоралик масалалари комитети тугатилади ва унинг вазифалари тўла-тўкис мазкур янги комиссиянинг вазифалари жумласига қўшилади.

Янги тузилган баъзи комитетлар ва комиссиялар раисларининг шахсий таркиби тўғрисида раёсатнинг қарори қабул этилди. Халқ депутати Э. Н. Хўжаевнинг иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг раиси; халқ депутати П. Қ. Қодировнинг халқ таълими, фан ва маданият комитети раиси; халқ депутати Т. Ҳайдаровнинг қурилиш, меъморчилик, уй-жой-коммунал хўжалиги ва ободонлаштириш комитети раиси ҳамда халқ депутати Ф. Н. Нажмиддиновнинг саноат, халқ истеъмол моллари, аҳолига хизмат кўрсатиш ва савдо комитети раиси вазифасини бажаришига рухсат берилди. Депутатлардан А. Х. Тошкенбоев ва А. А. Асқаровларнинг асосий иш жойидаги масалаларни ҳал этишга кўпроқ эътибор бериш имконияти яратилиши ҳақидаги аризалари эътиборга олиниб, уларни ўзлари эгаллаб турган тегишли комитетларнинг раислари лавозимларидан озод этиш тўғрисидаги илтимоси қондирилди. Деҳқончилик-саноат мажмуи ва сув хўжалиги комитети раиси ҳамда Олий Кенгаш раёсатининг аъзоси вазифаларини ижро этиш 382-Ворошилов сайлов округидан сайланган халқ депутати Шовқиддин Мирзаев зиммасига юклатилди. Бундан ташқари раёсат ошкоралик ва депутатлик одоби комиссиясининг раиси ҳамда Олий Кенгаш раёсатининг аъзоси вазифаларини 102-Салор сайлов округидан сайланган халқ депутати Эркин Турдиевич Шайхов зиммасига бир овоздан юклади.

Раёсатнинг ушбу қароридан келиб чиқадиган ҳамда давлат ҳокимияти олий органининг ҳуқуқ доирасига кирадиган масалалар Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг навбатдаги сессияси тасдиғига киритилади.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши котибиятининг девони тузилишини такомиллаштиришга оид тадбирларни ҳам амалга ошириш зарур деб топилди.

Раёсат мажлисида ўртоқ Н. Р. Ҳамроевнинг «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор» фахрий унвонини тиклаш тўғрисида қарор қабул этилди.

Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитетининг 1991 йил июль-декабрь ойларига мўлжалланган иш режалари тасдиқланди.

ХОРАЗМ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

Хоразм вилояти қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари — хўжаликларнинг раҳбарлари, партия ташкилотларининг котиблари пахта ҳосили етилишини жадаллаштириш ва уни сақлаб қолиш вазифаларини муҳокама қилдилар. Маълумки, қишлоқ меҳнаткашлари баҳорги жалалар оқибатида чигитни қайта экишга мажбур бўлган эдилар, эндиликда шу экинларни тез ривожлантириш учун зўр бериб меҳнат қилмоқдалар.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби А. И. Икромов, Хоразм вилоят партия комитетининг биринчи котиби, халқ депутатлари вилоят Кенгашининг раиси Р. М. Худойберганова нутқ сўзладилар.

(ЎзТАГ).

ХОДИМЛАР ТАШАББУСКОР БЎЛСА...

Партком котиби сўз сўрайди

Бозор иқтисодиёти шароитида кимнинг ким эканлиги яққол намоён бўлди. Ишбилармон, узоқни кўзлаб ҳаракат қилувчи раҳбар, мутахассис қийинчиликларни енгиб ўтаяпти. Уқувсизлар, ниҳоят даражада эҳтиёткорлик билан фаолият юритаётганлар жиддий тўсиқларга дуч келишмоқда. Хўжалигимиз райондаги энг йирик, сертармоқ совхозлардан биридир. Коммунистлар шу масъулиятли кунларда асосий юкни елкаларига олишмоқда. Қувончлиси шуки, партия комитети сон жиҳатдан ўсиб, сифат жиҳатдан мустаҳкамланди. Ишлаб чиқаришда илғор, ҳаётда фаол, билимдон ёшлар ўз тақдирларини Коммунистик партия тақдири билан боғламоқдалар.

Ҳаёт талаблари, давр тақозоси ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни табиий равишда юзага чиқариш билан бирга партия ташкилотларининг сиёсий фаолиятларини янгиланиш ўзани сари буриб юборди. Барча соҳаларда иқтисодий тангликни бошимиздан кечираётган бир пайтда партия меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашни энг долзарб масала сифатида кун тартибига қўйди. Халқ талаб ва эҳтиёжларини қондириш, яшаш тарзини ўзгартириш ҳазилакам гап эмас. Мақсадга эришиш учун қуйидаги тадбирларни амалга ошираяпмиз. Аввало мутахассис кадрларга эътибор кучайди. Улар оғир участкаларга масъул этиб тайинландилар. Лозим бўлганида амалий ёрдам, мадад кўрсатилаяпти. Шу ўринда демократияни тўғри тушунмаслик, яратилган эркинликни «энди нима қилсак, ҳаммасига ҳуқуқимиз бор» қабилида иш юритиш бизга қанчалик қимматга тушганлигини эслатиб ўтмоқчиман. Баъзи кишилар хўжалик раҳбарини исканжага олиб, «бизга фалончини бошлиқ қилиб берасан», дея туриб олишди. Яширишнинг ҳожати йўқ: баъзида одамлар кайфияти, вазият ҳисобга олиниб, муроса қилишга тўғри келди. Оқибатда баъзи нолойиқ кишилар масъул вазифаларга сайланиб қолдилар. Шубҳасиз ўша жойда иш орқага кетди.

Бозор иқтисодиёти шароитида кадрларнинг ишчанлик, ташкилотчилик фазилатларини чуқур ўрганиш шарт. Дейлик, битта бригада бошлиғи зиммасида 50—60 нафар меҳнаткашни оиласи билан боқиш масъулияти туради. Саркор ишбилармон бўлмаса аъзоларининг косаси оқармайди. Раҳбар билимдон, ҳаётни, соҳанинг энг нозик томонларини пухта билса, оммага суянса, ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг қаловини топади. Хўжалигимизда ишбилармонлар жуда кўп. Улар қовун-тарвуз, пиёз, сабзи, картошка, мош, ловия етиштиришни йўлга қўйишаяпти.

Совхоз экин майдони 4.224 гектар, аҳолиси 7.255 киши. Уларнинг 2.555 нафари моддий неъмат етиштиради. Қолганлари уруш ва меҳнат фахрийлари, нафақачилар, болалардир. Ана шуларни кийинтириш, едириш, дам олишини ташкил этиш осон иш эмас. Бунинг учун сидқидилдан тер тўкиш, гектарлар самарадорлигини ошириш, иқтисодиётни юксалтириш даркор. Сўнгги йилларда барча соҳани жадал ривожлантиришга қаратилган сайъ-ҳаракатлар ўз самарасини берди. 1990 йилда режадаги 8 миллион сўм ўрнига 12 миллион сўм даромад олдик. Кўриниб турибдики, ишчи ва хизматчиларимиз ёмон ишлашмаяпти. Бироқ сарф-харажат кўпайиб кетганлиги сабабли шунча даромад озлик қилаяпти. Партия йиғилишларида бозор иқтисодиёти муносабати билан юзага келган қийинчиликларни бартараф этиш, ички имкониятдан унумли фойдаланиш, коммунистларнинг раҳнамолигини таъминлаш масалалари атрофлича муҳокама этилди. Ветеранлар, қуйи бўғин мутахассислари билан фикрлашдик.

Шундан сўнг ерларни деҳқонларга ижара асосида бўлиб беришга киришдик. Муҳим ишда коммунистлар алоҳида жонбозлик кўрсатдилар. Тарғибот ишлари жонлантирилди. Илғорлар тажрибаси кўпчилик мулкига айланди. Одамларда иштиёқ, эртанги кунга ишонч бўлса вақт билан ҳисоблашмай ишлашади.

Партком аъзолари ўз ўринларини одамлар орасида деб билишаяпти. Муаммолар жойида ҳал этиляпти. Ижаранинг бекиёс имкониятлари яққол намоён бўлди. Илғор пудратчилар йилига 25—30 минг сўмдан даромад қилиб келишаяпти. Авваллари партия ташкилотлари асосан мафкура ишлари ҳамда аъзолик бадаллари йиғиш билан овора бўлиб, иқтисодиётни унутдилар. Бу каби камчиликлар оқибатида оммадан узоқлашиб қолинди. Эндиликда партия комитети совхоз раҳбарлари билан натижаларни таҳлил этиб, одамлар кайфияти, орзу-интилишларини ўрганиб бораяпти.

Илгарилари одамларни кабинетларда қабул қилардик. Шароит шундай эди. Кўчада учраган одамга «Идорага боринг, кабинетим бор. Ўша ерда қабул қиламан» деган расмиятчиликни қилардик. Бу билан халқдан узоқлашиб бораётганлигимизни ҳис қилмасдик. Қайта қуриш, ошкоралик кўзимизни очди. Энди хўжалик раҳбарлари, комитет аъзолари долзарб масалаларни дала шийпонларида, сут-товар фермасида, машина-трактор паркида, маҳаллаларда ҳал этаётирлар. Муҳими омма ишончи қозонилиб, ҳамжиҳатлик мустаҳкамланмоқда.

Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш шу куннинг бош вазифаси. Ногиронлар, қаҳрамон оналар, уруш фахрийлари, кам даромадли оилаларни аниқлаб чиқдик. Уларнинг яшаш шароитлари билан танишдик. Барчалари ғамхўрлик билан қуршаб олинган. 50 нафар қаҳрамон оналарнинг ҳар бирига 25—30 сўмдан совхоз ички нафақаси берилаяпти. Йил охирида уни 50—60 сўмга етказиш ниятидамиз.

Партия комитети, касаба уюшмаси қўмитаси томорқа хўжаликларини ривожлантириш омилларидан унумли фойдаланаяпти. Ўзингдан чиққанга нима етсин. Оилалар иқтисодий жиҳатдан ўзларини тутиб олишаяпти. Хонадонларда чорва моллари кўпаймоқда. Жумҳурият президентининг фармонларини бажариш юзасидан аниқ тадбирлар кўрилаяпти. Ўтган йили чорва моллари йўқ уйларга 170 бош қўй, 70 бош сигир сотилди. 500 тонна ем-хашак тарқатилди. Эришилаётган натижалар комитет мажлисларида муҳокама қилиб борилмоқда. Икки йил мобайнида уй қуриш мақсадида ер сўраб, 385 ариза тушганди. Ҳаммаси ҳал қилинди. Шу билан иш битди, деяётганимиз йўқ. Вақти-вақти билан хонадонларда бўлиб, кишиларнинг дил сўзларини тинглаяпмиз. Талаб ва илтимослари иложи борича қондирилаяпти. Айни пайтда ернинг умрини зое ўтказаётган кишилар билан муроса қилмаяпмиз.

Муаммолар жуда кўп. 1—5-синф ўқувчиларини нонушта билан таъминлаш масаласида қийналдик. Аввал ҳар ўқувчига 15 тийиндан сарфланаётган эди. Бозор иқтисодиёти шароитида бу рақам 40 тийинга тўғри келди. Бир қарашда оддий бўлиб кўринади. Бироқ мақсадга эришиш учун хўжалик раҳбари куйиб-пишишига тўғри келади. Ахир, 854 нафар ўқувчининг бир кунлик нонуштасига 400 сўм, 9 ойлигига 10 минг сўм кетади-да!

Қарамоғида ногирон болалари бор оилаларга совхоз 25 сўмдан нафақа тўлаяпти. Ўтган йили шу мақсад учун 47 минг сўм сарфланди. Жорий йилнинг январь ойида 10 минг сўм кетди. Ана энди хўжалик раҳбарлари учун қанчалик қийин бўлиб қолганлигини тасаввур этинг.

Галдаги муаммо аҳолини гўшт билан таъминлашдир. Ўтган йили ўзгача йўл тутдик. Халққа бир килограмми 6 сўмдан гўшт етказиб бердик. Чўчқачиликни ривожлантирдик. Умуман унутилган соҳаларни тиклаётганлигимиз ўзимизга ҳам, давлатга ҳам катта фойда бўлаяпти. Демократия, ошкораликни қалқон қилиб, танқидбозлик қилиш ҳамманинг қўлидан келади. Бироқ сабот, матонат кўрсатиб мўлжалдаги ноз-неъматни етиштириш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Бу йил биринчи марта 35 гектар ерда шоли етиштираяпмиз. Кузга бориб тегирмон билан обжувоз ишга тушади.

Кўриниб турибдики, бошланғич партия ташкилотлари жанговарлиги ошиб бораяпти. Коммунистлар эл-юрт ишининг ҳақиқий жонкуярлари эканликларини амалда кўрсатмоқдалар. Уларнинг ташаббускорлиги, ишбилармонлиги туфайли тўсиқлар енгиб ўтилаяпти.

А. АДҲАМОВ,
Бўз районидаги Манноб Жалолов номли давлат хўжалиги партия комитети котиби.

Ҳанифахон ёш бўлса-да чаққон соғувчи сифатида жамоада тез ҳурмат топди. Қарамоғидаги говмишлардан ҳар куни 8—9 килограммдан сут соғиб, тенгдошларига ўрнак бўлаётир. Бағдод районидаги «Москва» давлат хўжалигининг фахри Ҳ. Раҳмонова 22 бош соғин сигирдан 3.196 килограммдан серқаймоқ маҳсулот топширишга аҳд қилган. Шу кунларда сўзининг устидан чиқишга астойдил ҳаракат қилаяпти.

СУРАТДА: Мусобақа илғори Ҳанифахон Раҳмонова.

У. ҚЎШВОҚОВ
олган сурат.

ФЕРМЕР ИМКОНИЯТИ

СССР 60 йиллиги номли давлат хўжалигида Бегмат Жайноқовнинг фермер хўжалиги қандайлигини унинг ютуқлари кўрсатиб турибди. Бу хўжалик ўтган йили 12 тонна сут топширди, ҳозир эса ярим йил ичида деярли икки баравар кўп сут етиштирди. Гўшт етиштириш ҳам учдан бир баравар кўпайди. Молларни яхши боқиш — муваффақият гарови бўляпти.

Оқолтин районида ҳозиргача 85 фермер хўжалиги ташкил этилди. Улар дастлабки йили 105 тонна гўшт ва 150 тонна сут тайёрладилар. Қўриқ давлат хўжаликлари уларга аввало ем-хашак, ветеринария хизмати кўрсатиш билан баҳоли қудрат ёрдам бермоқдалар.

Бу йил районда фермер хўжаликлари сонини икки ярим баравар кўпайтириш мўлжалланмоқда, уларнинг самараси эса уч баравар ортиши кутилмоқда.

ҚАРЗДАН ҚУТУЛДИЛАР

Ғиждувон районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигининг фермери Фахриддин Тоҳиров олган қарзини тўлатўкис тўлаб бўлди. Унинг қарзидан қутулиши учун бир ярим йилдан сал кўпроқ вақт кетди.

Фахриддин чорак асрга яқин механизатор бўлиб ишлаган ва чорвачилик билан шуғулланишни хаёлига ҳам келтирмаган эди. Жамоа хўжалиги бошқаруви мол боқишни хоҳлаган барча кишиларга ҳар томонлама ёрдам кўрсата бошлаган вақтда у ҳам чидаб тура олмади ва касбини ўзгартирди.

Ҳозир унинг ихтиёрида бешта соғин сигир бор. Йил бошидан бери тайёрлов пунктига 15,5 тонна сут топширди. Қарзга олган пулларининг ҳаммасини банкка қайтарганидан кейин чўнтагида 5 минг сўм қолди. Фойда ёмон бўлмади!

БОЗОРГА ЎТИШ ВОСИТАСИ

Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида меҳнаткашларга ижтимоий мадад бериш, уларнинг оғирини енгиллаштиришга интилиш жамоалар фаолиятининг мезони бўлиб қолмоқда. Масалан, Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмаси бу йил ана шу мақсадлар учун 574 минг сўм маблағ сарфлайди. Дастлаб бу ерда 30 гектар ер ажратилиб, бир йўла 160 оилага томорқа участкалари берилди. Уларда бошлаб юборилган қурилишлар битгунга қадар бунёд этилган боғлар ҳам мевага кириб қолди.

Бирлашмада ишчи хотин-қизлар меҳнатини енгиллаштириш чоралари ҳам кўрилди. Мана икки йилдирки, улар ҳафтада икки кун дам олишяпти. Ёлғиз қариялар ва нафақага чиққан кўп болали оналарга маъмурият фондидан 12 минг сўм ажратилди, уларга ҳар ойда 35 сўмдан қўшимча нафақа бериляпти.

— Ижтимоий мададдан баҳраманд бўлаётган ишчиларимиз жамоат юмушларига астойдил киришиб меҳнат қилишяпти, — дейди бирлашма директори Ш. Ҳусанов. — Биз амалга оширилган ишлар билангина чекланиб қолаётганимиз йўқ. Яқинда комбинатга қарашли 440 минг сўмлик турар жойни уруш фахрийлари ва ўқитувчиларга шахсий мулк сифатида расмийлаштириб бердик. Уй қураётганларга эса 20 йиллик муддат билан 1 миллион 200 минг сўм қарз берилди. Шу тариқа ижтимоий мадад бозорга ўтиш шароитида одамлар учун ўзига хос таянч бўлиб қолмоқда.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

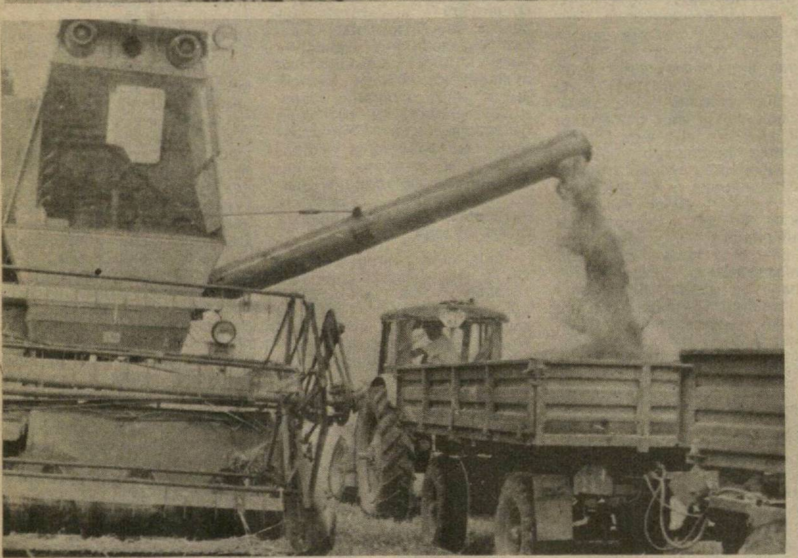

СУРЪАТ ВА СИФАТ

Хўжалигимиз асосан ғаллачиликка ихтисослашган, ҳар йили катта-катта майдонларда арпа ва буғдой ҳосили етиштирилаяпти. Деҳқонларимиз бошоқли дон экинларидан мўл-кўл хирмон кўтариш учун доимо бой тажриба ва маҳоратларини ишга соладилар. Бу йил ҳам шундай бўлди. Ўтган кузда уруғ қулай ва қисқа муддатларда қадалганди. Эрта баҳордан бери агротехника қоидалари вақтида амалга оширилди. Майсалар ўғитлар билан озиқлантирилиб, парваришланди. Ҳамма иш мўлжалдагидек кетаётганди, кўкламнинг охирида ёғингарчилик кўпайгани экин ривожини ва ҳосил пишиб етилишини бироз сусайтирди.

Хўжалик маъмурияти, партия ва касаба уюшма ташкилотлари ўрим-йиғимни муваффақиятли ўтказиш юзасидан аниқ тадбирлар ишлаб чиқдилар. Жамики ишлар шу асосда олиб борилди. Аввало мавжуд 20 та комбайнни сифатли тайёрлашга эътибор бердик. Чунки мавсум муваффақияти, ҳосилни тез ва соз саранжомлаб олиш кўп жиҳатдан ана шу агрегатларнинг қандай ишлашига боғлиқ. Шунингдек ғаллазорларнинг четларини тайёрлаш, хирмонжойлар ҳозирлаш ва бошқа шунга ўхшаш юмушлар ҳам ўз вақтида бажарилди. Натижада ўримга уюшқоқлик билан киришилди.

Шу кеча-кундузда ўрим-йиғим Нишонбой Эшмонов бошлиқ бригада экинзорларида айниқса қизғин олиб борилмоқда. Бу жамоа ўзаро меҳнат баҳсида пешқадамлик қилаяпти. Бригада ғаллазорларида еттита комбайн юксак унум билан ишлатилаяпти. Мавсум иштирокчиларига бажарган ишининг сифати ва миқдорига қараб ҳақ тўланаётгани қўл келмоқда. Ҳар бир комбайн билан кунига ўртача 11—12 гектар майдоннинг ғалласи янчилмоқда. Ҳозирга қадар бригадада 800 гектар майдондаги арпа ҳосили йиғиштирилди. Бугун-эрта минг гектар ердаги буғдой ҳосилини саранжомлашга киришилади.

Ғалла шундай экинки, уни ўз вақтида ўриб-янчиб олмасанг фурсати ўтиши билан тўкилиб нобуд бўлади. Шу боисдан мавсумда айниқса комбайнчи зиммасига катта масъулият юкланади. Механизаторларимиз буни яхши билган ҳолда ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Ўзаро беллашувда Комил Эралиев, Нормурод Эшназаров сингари тажрибали техника жиловдорлари ўрнак кўрсатишмоқда. Хўжалик бўйича ҳар бир комбайн билан кунига ўртача 10 гектарнинг ҳосили йиғиб олинмоқда.

Ўрим агрегатларининг самарали ишлаши дон ташиётган кишиларнинг меҳнатига ҳам боғлиқ. Чунки янчилган ғалла пешма-пеш хирмонга жўнатилса комбайн тўхтовсиз ишлаб туради. Бу ишга ажратилган механизатор ва ҳайдовчилар ана шу масъулиятни яхши ҳис қилмоқдалар. Аъзам Тошбоев, Абдуалим Шоматов, Қаҳҳор Раҳмонқулов, Хонимқул Ўсмонқулов, Анорбой Абдуалимов каби шофёрлар ишда ўрнак.

Мавсумда Н. Эшмонов бригадасидан ташқари Эргаш Сафаров, Барот Дўстбеқов бошлиқ жамоалар ҳам пешқадамлик қилишмоқда. Умуман ҳозирга қадар 1900 гектардан зиёд майдоннинг ҳосили ўриб-янчиб олинди. Хирмонга 250 тонна дон уйилди.

Долзарб ишлар тез ва соз амалга оширилаётганлигининг боиси нимада? Аввало мўл ҳосил етиштирилиб ўрим-йиғимга пухта тайёргарлик кўрган бўлсак, эндиликда бутун куч-ғайратни бор ҳосилни нест-нобудгарчиликсиз йиғиштириб олишга қаратаяпмиз. Далада меҳнат қилаётганларга барча шарт-шароитни яратиб беришга интилаяпмиз. Комбайнчиларга ўрим бораётган майдоннинг ўзида иссиқ овқат тайёрланиб, чой қайнатилаяпти. Улар тушлик пайтида, бошқа бўш вақтларида кўнгилли дам олишлари учун ҳамма қулайлик яратилмоқда. Мавсумда ишлатилаётган техника воситаларига жойнинг ўзида таъмирлаш хизмати кўрсатилаяпти.

Жумҳурият Президентининг бу йилги ҳосилдан ғаллакорларга ва барча қишлоқ аҳолисига натура ҳолида маҳсулот бериш тўғрисидаги фармони айни муддао бўлди. Хўжалигимизда уни амалга ошириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгиланган. У изчил амалга оширилаяпти. Бундай ғамхўрлик, юксак манфаатдорлик барчани янада самаралироқ ишлашга руҳлантирмоқда. Ҳеч шубҳа йўққи ишчиларимиз даладаги ризқ-рўзимизни тезроқ, сифатли йиғиштириб олиш учун бор куч-ғайратларини ишга соладилар.

Я. ЎСАРОВ,
Зомин районидаги «Зомин» давлат хўжалигининг директори.

ЎРИМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Фарғона вилоятининг ғаллакорлари ҳар гектар ердан деярли 30 центнердан дон йиғиштириб олмоқдалар. Ғаллазорларда уч юзга яқин комбайн ишламоқда. Улар ёрдамида ҳар куни 700 ва ундан ҳам кўпроқ гектардаги майдондан бошоқли экинлар ҳосили йиғиштириб олинмоқда. Бу йил пахта майдонини қисқартириш ҳисобидан ғаллазорлар 323 гектарга кўпайди. Фарғоналиклар давлат омборига ҳозирги кунгача 20 минг тоннага яқин дон тўкдилар. Бувайда, Ленинград ва Ўзбекистон районларининг ғаллакорлари ўримда карвонбошилик қилишмоқда.

ХОНАДОНЛАРГА—ҒАЛЛА

Избоскан районидаги Тельман номли жамоа хўжалигида буғдойнинг янги ҳосили аввалги йиллардагидек тайёрлов идоралари ёки хўжалик омборларига эмас, балки қишлоқ аҳолиси уйларига ташиб келтирилмоқда. Ўзбекистон ССР Президентининг аҳолини ғалла билан таъминлаш тўғрисидаги фармони бу ерда қоғозда эмас, амалда бажарилмоқда.

Жамоа хўжалигида ҳар бир оилага бир центнердан буғдой ажратилмоқда. Бир килограммининг нархи 30 тийин. Ҳозирнинг ўзида янги буғдой ҳосилидан 75 тоннадан кўпроғи хонадонларга берилди. Жамоа хўжалигида ўрим давом этмоқда. Бу ерда барча хоҳлаган кишилар ғалла билан таъминланади.

Ульянов районидаги «Қашқадарё» давлат хўжалиги ғаллакорлари бу йил 633 гектар майдонда арпа ва буғдойдан яхши ҳосил етиштирдилар. Шу кунларда ўрим-йиғим уюшқоқлик билан ўтказилаяпти. Мавсум иштирокчиларига барча қулайликлар яратиб берилгани иш унумини оширмоқда. Механизаторлар комбайнларни тўхтовсиз ишлатишга интилишмоқда. Хўжалик «Олтин бошоқ» ижодкорлари гектаридан 21 центнердан хирмон кўтариш, жами 1400 тонна дон тайёрлашни мақсад қилишган.

СУРАТЛАРДАН: 1. Моҳир механизатор Хайрулла механизатор Хайрулла Тўхмаев. У ўримда фаол қатнашмоқда. 2. Комбайндан донни бўшатиш пайти.

Б. ИСМОИЛОВ,
олган суратлар.

ДУНЁ ОВОЗИ

ЛАГОС. (ТАСС мухбири Николай Шарце). «Ҳатто дорилфунун ректори ҳам ўзи учун мотоцикл сотиб ололмай жамоат транспортидан фойдаланишга мажбур бўлган мамлакатда талабалардан баъзилари лекцияга ҳозир бозорда нархи 50 минг сўмдан 100 минг сўмгача чиққан шахсий «Лада»сида келиши ректорни руҳий жиҳатдан ноқулай аҳволга солиб қўяди»,— деб ёзади нигериялик Чарльз Ададе «Уэст Африка» журналининг сўнгги сонида.

Муаллиф СССРдаги сўнгги вақтда бойиб кетган хорижий талабалар тўғрисидаги мақоласида бу талабалар Европага ва ҳатто олис Сингапурга қатнаб харидоргир молларни, компьютер ва бошқа электрон техникани Совет «яширин» бозорига келтириб фойдасига пуллаётганлигини изоҳлайди. «Уларнинг орасида миллионерлар йўқ бўлса керак, лекин Совет шароитида кўпгина хорижий талабалар бадавлат ҳисобланади»,— деб таъкидлайди Ч. Ададе.

Шу йўл билан молиявий аҳволини мустаҳкамлаб олган талабалар, журналистнинг тахминларига қараганда, СССРда таълим олаётган барча муҳожирларнинг атиги 1 фоизини ташкил этади. Бироқ уларнинг турмуш тарзи «кўплаб совет кишиларининг ғазабини қўзғатмоқда, улар хорижий талабаларга ҳасад қилмоқдалар». «Биз мамлакатимизга уларни чангалзорлардан таклиф қилдик, улар эса бу ерда миллионерга айланиб, бизни аҳмоқ қилишяпти» — деди совет ёшлари вакилларидан бири мақола муаллифига.

Шу билан бир вақтда африкалик талабаларни енгил автомашина сотиб олишга ундаётган бошқа сабаблар ҳам бор, деб ёзади Ч. Ададе. Табобат илмгоҳини битираётган нигерияликлардан бири (қишда унинг «Лада» автомашинасини ўғирлаб кетишган) «жамоат транспортидаги совуқ қарашларга, кўнгилсиз луқмаларга ва ирқчиларга хос қилиқларга ортиқча тоқат қила олмаганлиги» сабабли автомобиль сотиб олишга мажбур бўлганлигини айтган.

Муаллиф «СССРдаги барча хорижий талабалар қандайдир «яширин» бизнес билан шуғулланади, чунки улар оладиган стипендия узоғи билан икки ҳафтага етади», деб ёзади. Баъзи Африка мамлакатлари «Совет расмий кишилари СССР ҳукумати тўлаётган стипендия турмуш учун етарлидир, деб дипломатларни ишонтиришга уринаётганига қарамай» ўз талабаларига бироз миқдорда валюта тўламоқда. Ҳеч қандай қўшимча ҳақ олмайдиган талабалар учун эса ҳаёт сўнгги вақтда дўзахга айланди, деб ёзади Ч. Ададе.

Бироқ африкалик талабаларнинг ҳаммаси ҳам ўз касбдошларининг тижорат фаолиятини маъқулламайди, деб таъкидлайди журналист. У ана шундай талабалардан иккитасининг гапларини келтиради, улар «кучайиб бораётган Африкага қарши васвасани рағбатлантириб, ўз қашшоқлиги сабабларини хорижликлар келишида деб ҳисоблаётган одамларнинг ғазабини қўзғатмоқда, деб ўйлайдилар.

Мақола муаллифи талабаларнинг пул ишлаб топишга уринишларини умуман қораламай, айрим талабалар «ҳаддиларидан ошиб кетаётганликларини» тан олади. Улар нисбатан арзон совет маҳсулотларини Африкага олиб бориб сотиш учун яширинча кўплаб миқдорда сотиб олмоқдалар.

●

ЛОНДОН. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ироқда уч кун турган вакиллари ўз ишини тугатди. Улар Ироқ оммавий қирғин қуролларини тугатишга тааллуқли ўт очишни тўхтатиш шартларини қандай бажараётганини назорат қилган эдилар. РЕЙТЕР агентлигининг Бағдоддан хабар қилишича, БМТ миссиясининг аъзолари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти мутахассислари ядро қуролини тайёрлаш учун фойдаланиши мумкин деб ҳисобланаётган ускунани ҳеч кимнинг тўсқинлигисиз ўрганишлари хусусида Ироқ ҳукуматидан аниқ бир ваъда ололмаганликлари сабабли қониқиш ҳосил қилмаганлар.

Шу миссия таркибига кирган атом энергияси Халқаро агентлиги раҳбари Ханс Бликс ҳам БМТ вакиллари автомобиллар карвони жума куни Бағдоднинг жануби-ғарбига қандай юк олиб кетгани хусусида аниқ бир маълумот ололмаганликларини журналистларга айтди. Ироқ маъмурлари қаршилик кўрсатганлиги туфайли юк ортилган автомобиллар карвонини кузатиш мумкин бўлмади. РЕЙТЕР агентлигининг ҳабар қилишича, Америка Қўшма Штатлари бундан илгари Ироқни огоҳлантирган, ядро иншоотлари ёки ускуналарини БМТ тафтишчиларидан яшириш бу иншоотларга ҳаводан зарба бериш учун асос бўлиши мумкинлигини айтган эди.

●

РЕЙТЕР агентлигининг Вашингтондан хабар қилишича курд қочоқларининг Заху шаҳридаги сўнгги лагери июль ойининг охирида ёпилади. АҚШ Мудофаа вазирлиги вакили Уильямснинг гапларига қараганда, бунга Шимолий Ироқдаги турмушнинг изга тушиши ва аҳволнинг барқарорлашиши кўмаклашади.

Дамашқда Ироқ оппозициячи ташкилотларининг учрашуви бўлди. Учрашув қатнашчилари Курд раҳбарлари билан музокаралар ўтказиш учун Шимолий Ироққа делегация юборишга қарор қилди. Делегация аъзолари, деб таъкидлайди РЕЙТЕР агентлиги, курдларни Бағдод билан сулҳ ва Ироқ шимолидаги Курд районларига мухторият берилиши тўғрисида битим тузмасликка кўндиришга ҳаракат қиладилар.

АЁЛЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Бугунги кунда аёл иштирокисиз жамият тараққиётини тасаввур этиб бўлмайди. Аммо унинг оиладан, болалари бағридан узоқлашиши ҳам турли-туман қийинчиликларни вужудга келтирмоқда. Боланинг меҳр-муҳаббатини қондиришда оналар ўрнини тарбия масканлари босолмайди.

Ёшлар тарбияси қониқарли бўлмаган жамиятда ҳеч қачон тараққиётнинг келажаги бўлмайди. Мамлакатнинг эса инқироздан боши чиқмайди. Сабаби жамият ўсиб келаётган ёш авлод тимсолида ривожланиб, юксакликка бўй чўзади. Пойдевори мустаҳкам бўлмаган иморат тезда вайронага айланади.

Шунинг учун ҳам аёлга ишлаб чиқаришда қулайлик ва имтиёзлар бериб, мумкин қадар кўпроқ оилага яқинлаштириш бугуннинг кечиктириб бўлмайдиган долзарб муаммоларидан биридир. Ўзбекистон Коммунистик партиясининг «Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги, маънавий янгиланиш, ижтимоий адолат ва аҳолининг муносиб турмуш шароити учун» Ҳаракат дастурида шундай дейилади: «Иш ўринларини барпо этиш вазифаларини ҳал қилишда маҳаллий аҳолининг миллий-маданий турмуш тарзи, оилаларнинг анъанавий кўп болалилиги оиланинг ўзи туғилиб ўсган жойга тарихан содиқлиги ҳисобга олиниб, шунга мос келадиган корхоналар ривожлантирилиши керак». Дўстлик район партия комитети бу қимматли ҳужжатни ўзининг иш дастури деб билиб, аёлларнинг, аввало кўп болали, кам даромадли оилалар эҳтиёжидан келиб чиқиб касаначилик меҳнатини ривожлантиришга, болали оналарга қисқартирилган иш куни яратишга, хотин-қизларни иш билан таъминлашга алоҳида эътибор бермоқда. Ноҳияда йирик саноат корхоналарининг филиаллари қурилиб, ишга туширилмоқда.

«Октябрь 50 йиллиги» давлат хўжалиги марказида Жиззах устки-трикотаж буюмлар фабрикасининг филиали иш бошлаганига эндигина тўрт ой бўлди. Шунга қарамай, чеварлар ишлаб чиқаришда катта меҳнат ютуқларини қўлга киритмоқдалар.

Ҳозир қишлоқдаги бу саноат корхонасида икки сменада 56 нафар хотин-қиз тикувчилик қилмоқда. Улар ҳар куни 2800—3000 жуфт болалар устки кийимларини тайёрлайдилар. Ҳар жуфт кийим 12 сўм 80 тийиндан сотилмоқда. Бу цехда ҳар куни 38 минг сўмлик иш бажарилади, деганидир. Филиалда хотин-қизларнинг меҳнат қилишлари, дам олишлари учун барча шароитлар муҳайё этилган. Бу чеварларни янги зафарларга ундаб, иш унумдорлигини оширмоқда.

Маҳбуба Алимқулова, Заркумуш Бобобекова, Нодира Гулмуродова, Улжоной Аҳмедова ва Малоҳат Нурматова каби илғор ишчилар ҳар куни 1,5—2 ҳиссадан иш бажариб, жамоа олқишига сазовор бўлмоқдалар. Айни кунларда цехда ишлатилаётган 28 та тикув дастгоҳи ёнига яна бир нечасини ўрнатиш кўзда тутилмоқда.

СУРАТДА: чеварлар ўзлари тиккан кийимларни завқланиб кўздан кечирмоқдалар.

К. ЖЎРАҚУЛОВ олган сурат.

«МАЪРИФАТ» ЗИЁСИ

Бундан 60 йил муқаддам «Маданий инқилоб» рўзномаси чиқа бошлаганди. У республикамизда саводхонликни қарор топтиришга муносиб ҳисса қўшди. Кейинги йиллар мобайнида «Ўқитувчилар газетаси» номи билан чоп этилди. Куни кеча эса унинг вориси — «Маърифат»нинг биринчи сони қўлимизга тегди.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги, тармоқ касаба уюшмаси марказий комитети ва жумҳурият педагогика жамиятининг табриги билан очилган биринчи саҳифада партия Марказий Комитетининг 1931 йил 21 июлда рўзномани таъсис этиш ҳақида қабул қилган қароридан кўчирмани, «Маърифат»нинг ҳаёт йўлланмасини, қутловларни ўқишингиз мумкин.

Байрам сонидан иттифоқдош жумҳуриятларда чиқадиган маорифчилар рўзномаларининг вакиллари дил сўзлари, Хоразм давлат педагогика институти доценти О. Собировнинг мазкур рўзноманинг биринчи муҳаррири Қурбон Берегин ҳақидаги лавҳа, шунингдек Иброҳим Ғафуров, Ашурали Аҳмедов, Маҳмуд Тўйчиев қаламига мансуб қизиқарли мақолалар ўрин олган.

Айниқса профессор Малик Муродов ва республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Абдуқаҳҳор Иброҳимовнинг дил сўзлари муштарийга маъқул ва манзур бўлиши табиий. «Ўқитувчилар газетаси»да узоқ йиллар ҳалол ва самарали ишлаган Ортиқ Қобилжонов хотирасига бағишланган ёднома кишини ҳаяжонга солади.

«Маърифат»нинг бир саҳифаси «Одобнома» деб аталган. Меҳр-оқибатли, иродали, меҳнатсевар, қалби пок кишилар бўлишга даъват этувчи сатрлар, пурҳикмат сўзлар барчанинг қалбидан жой олиши шубҳасиз.

Халқ зиёлилари, маорифчиларининг рўзномаси — «Маърифат»нинг дунёга келиши қувончли воқеа. Унинг йўли ойдин бўлсин!

ЯНГИ САБЗАВОТ ОМБОРИ

Усмон Юсупов номли давлат хўжалигида 20 тонна сабзавот маҳсулотлари сиғадиган омборхона тез ва осонгина қурилди. Мирзачўл ирригация хўжалигида кенг қўлланилган эски, ишлатиб бўлинган нов ариқлар кунга яради. Бир-бири билан жуфтлаб қўйилган бундай нов ариқлардан саккизтаси маҳсулот сақланадиган омбор вазифасини бажармоқда.

Ҳозир хўжаликда консерва заводи қурилиши бошлаб юборилди. Шундай қилиб, давлат хўжалигида етиштириладиган сабзавотлар хўжаликнинг ўзида қайта ишланади.

ШИЙПОНДА КИЧИК КОРХОНА

Балиқчи районидаги «Партия XXV съезди» жамоа хўжалигининг олтинчи бригадаси ҳузурида ташкил этилган кичик корхона жамоаси зарли хонатлас тўқиб чиқара бошлади. Дала шийпонига еттита қўлда тўқиш дастгоҳи ўрнатилган. Бу ерда ўн тўрт нафар аёл икки сменада меҳнат қилмоқда.

Хонатлас тўқиб чиқаришга Уйчи кооператорлари бошқош бўлдилар, улар цехга ипак-иплар етказиб беришмоқда.

Хўжаликда одамларни иш билан таъминлашнинг жуда оддий усулини топдилар. «Дала шийпонлари ярим йиллаб бекор ётади, — дейди жамоа хўжалиги раиси Ф. Исомиддинов, — фойдаланилмаётган имкониятлар қанчадан-қанча. Шундай қилиб шийпонларни ишга мослаштирдик. Масалан, бешинчи бригадада қизлар палос тўқишади. Уларга Уйчи район маданият уйининг ходимаси О. Эгамбердиева ёрдам бермоқда. Хўжалик раҳбарияти ходимларнинг дастлабки гуруҳини Хива гилам комбинатига иш ўрганиш учун юборишни режалаштирган».

«Партия XXV съезди» жамоа хўжалиги бўш ётган дала шийпонлари кичик цехларга айлантирилган районидаги ягона хўжалик эмас. Бошқа бир қанча хўжаликларда ҳам шундай цехлар очилган. Уларнинг фойдаси яққол кўриниб турибди: одамлар иш билан банд, қадимий ҳунармандчилик эса яна жонланиб кетди.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ

1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИ

75-ТИРАЖНИНГ РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

ТИРАЖ 1991 ЙИЛ 30 ИЮНДА ПЕТРОЗАВОДСК ШАҲРИДА ЎЙНАЛДИ

Заёмнинг эллик тўрт разряддаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди.

серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)
200214	019*)	5000	235359	034*)	1000	268585	1—100	500
200509	1—100	300	235631	1—100	300	268849	047*)	2500
202305	029*)	2500	235650	025*)	2500	269222	029*)	5000
202445	052*)	1000	236625	012*)	25000	269888	097*)	5000
202683	095*)	2500	236684	010*)	2500	270521	052*)	2500
202840	033*)	1000	237887	026*)	5000	271023	1—100	500
203398	039*)	2500	237900	1—100	300	271869	1—100	300
204143	086*)	2500	237961	100*)	2500	271945	010*)	5000
204495	094*)	5000	238436	1—100	300	273168	003*)	5000
204661	039*)	5000	238963	1—100	300	273523	1—100	300
207810	041*)	5000	239239	043*)	5000	273824	1—100	300
208030	052*)	5000	240072	1—100	500	274136	074*)	1000
209081	1—100	300	240927	1—100	300	274424	1—100	300
209219	011*)	1000	241242	059*)	5000	274585	098*)	2500
209845	034*)	1000	241601	1—100	500	274754	1—100	300
209929	062*)	1000	241787	1—100	300	275347	076*)	2500
210679	005*)	2500	242089	007*)	5000	276387	024*)	2500
210744	1—100	300	242690	091*)	10000	276551	025*)	1000
211302	014*)	2500	244348	056*)	25000	277491	1—100	300
211558	1—100	300	244755	1—100	500	277872	1—100	300
211724	1—100	300	245033	052*)	1000	277932	067*)	5000
212352	1—100	300	245397	026*)	10000	278485	025*)	2500
214143	1—100	300	245458	1—100	300	279119	063*)	1000
214522	1—100	300	245579	023*)	5000	279173	083*)	5000
215521	087*)	2500	245779	068*)	2500	279445	1—100	300
215560	1—100	500	246856	025*)	5000	279745	030*)	10000
215759	011*)	2500	248023	083*)	2500	279859	022*)	1000
216223	049*)	5000	248769	1—100	300	279890	085*)	5000
216678	072*)	25000	248926	1—100	300	280395	001*)	5000
217099	1—100	500	249622	039*)	1000	280890	1—100	300
217280	007*)	2500	250743	1—100	500	281092	1—100	300
217386	1—100	300	250976	040*)	2500	282480	044*)	5000
219541	095*)	5000	251516	054*)	2500	282620	056*)	2500
219603	1—100	300	251866	1—100	300	282794	091*)	2500
220603	1—100	500	252454	040*)	1000	282798	1—100	300
221372	080*)	1000	252604	1—100	500	283101	061*)	2500
221741	064*)	2500	252715	052*)	2500	283237	1—100	300
222459	026*)	2500	253021	061*)	25000	283761	1—100	300
222598	053*)	2500	255588	1—100	300	284046	1—100	300
222763	1—100	500	256526	1—100	300	284047	1—100	500
222947	011*)	2500	257208	1—100	300	284342	035*)	2500
223550	1—100	300	257332	063*)	25000	284794	099*)	1000
224121	007*)	2500	257517	1—100	300	285131	016*)	10000
224924	1—100	300	257953	1—100	300	285320	028*)	10000
225960	1—100	300	258406	1—100	300	285781	1—100	300
226296	1—100	300	258462	044*)	5000	285917	080*)	2500
226349	004*)	10000	258504	061*)	2500	287609	092*)	2500
226865	100*)	2500	258650	064*)	5000	287684	046*)	5000
227909	037*)	2500	258741	074*)	2500	287970	1—100	300
228266	076*)	2500	259095	008*)	2500	288493	060*)	2500
228897	095*)	1000	259168	1—100	300	288819	099*)	2500
229010	1—100	300	259616	1—100	300	289410	1—100	300
230366	075*)	2500	260074	1—100	500	289414	1—100	300
231431	029*)	5000	261861	1—100	300	290439	1—100	300
231619	043*)	2500	261887	023*)	5000	290632	1—100	500
231777	001*)	5000	262174	1—100	300	291897	074*)	10000
232019	027*)	2500	262657	1—100	300	292125	074*)	10000
233092	064*)	2500	263013	1—100	300	292189	1—100	300
233449	1—100	300	263257	037*)	10000	292259	1—100	300
233896	089*)	5000	263675	005*)	5000	292847	1—100	500
234161	054*)	2500	264889	055*)	2500	293836	1—100	300
234470	050*)	1000	265532	039*)	1000	295607	097*)	5000
234476	1—100	300	265683	004*)	1000	296865	1—100	300
234494	025*)	1000	267113	029*)	5000	296892	1—100	500
234784	1—100	500	267174	1—100	300	297480	1—100	300
235107	1—100	300	267385	100*)	10000	298925	1—100	500
235296	1—100	500	268131	1—100	300			

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 99 номерига 300 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда 50 сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

100 сўмлик облигацияларга бир хил миқдорда, — 300. 500 сўм ютуқ чиққан тақдирда ютуқ чиққан сериядаги облигацияларнинг барча номерларига айнан 600, 1000 сўм ютуқ тўланади. 100 сўмлик облигация номерларидан бирига 1000, 2500, 5000, 10000, 25000 сўм миқдорида ютуқ чиққанда унинг иккинчи номерига 300 сўм чиқади ва облигация бўйича 1300, 2800, 5300, 10300, 25300 сўм тўланади. 25 сўм қийматидаги облигацияларга 50 сўмлик облигацияга чиққан ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ пулига ютуқ чиққан облигациянинг бевосита қиймати ҳам киради.

Мазкур жадвал расмий ҳужжат ҳисобланиб, СССР Жамғармалар банкининг муассасалари яна шу ҳужжат асосида газетанинг навбатдаги сони чиққан кундан бошлаб ютуқларни белгиланган тартибда тўлай бошлайди.

Ютуқлар тиражини ўтказиш комиссияси раиси — Карелия Мухтор жумҳурияти вазирлар Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари С. М. Яскунов.

Тираж комиссиясининг масъул котиби В. А. Приткова.

«ОЙНАИ ЖАҲОН»ДА КЎРИНГ

8—14 ИЮЛЬ

ҲАР КУНИ

● 8.00 **Соғлом бўлай десанг** (шанба ва якшанбадан ташқари, (ЎзТВ-II). ● 18.00 Ўзбекистон телевидениесининг **«Янгиликлар»** кўрсатуви. (ЎзТВ-II). ● 19.30 да рус тилида **«Ахборот»** программаси (ЎзТВ-I). ● 22.20 да ўзбек тилида **«Ахборот»** программаси. (ЎзТВ-I). ● 6.00 да Марказий телевидениенинг **«Тонг»** мусиқий кўрсатуви. (МТ-I орқали, шанба ва якшанбадан ташқари). ● 20.30 да барча программалар орқали Марказий телевидениенинг **«Время»** программаси. ● 11.30 да **ТСН** (шанба ва якшанбадан ташқари, 14.30— ҳар куни МТ-I). ● 8.00 да **Эрталабки бадантарбия** (МТ-II орқали, якшанба куни **«Зарядкага сафланинг»**). ● 19.45 да **«Хайрли тун, кичкинтойлар!»** (МТ-II).

• 8, душанба

ЎзТВ I

18.10 Мультфильмлар. 18.40 «Абитуриент—91». 19.10 «Деҳқонларнинг долзарб вазифалари». 19.50 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестри ижросида янги куй ва қўшиқлар. 21.10 «Инсон ва қонун». 22.25 «Ҳулкар». Адабий телеойнома. 23.35 «Гулистондан жудо». Ўзбектелефильм премьераси.

МТ I

8.35 «Фантазия». Телефильм. 8.55 «Янги авлод танлайди». «Т» клуби. 10.10 «Ҳамиша бирдай бўлавермайди». Бадиий фильм. 11.25 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Менинг кўзим, менинг бурним» (Исландия). 11.45 «Мулоқот». 12.00 Футбол шарҳи. 12.30 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. 14.45 «Балоғатга ўтиш даври». Бадиий фильм. 16.00 «Мусиқий хазина». 16.40 Болалар учун фильм. «Дўстим Суқротча». 17.45 «Бозор қонунларига биноан». 18.15 ТСН. 18.30 Испания телевидениесининг кечаси. 21.10 Испания телевидениеси кечасининг давоми. 23.10 Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 3-серия. 23.40 ТСН. 24.00 «ВИД» таништиради: «Шоу-биржа». 01.05 «Мен севган театр».

МТ II

7.00 Ишбилармон кишининг тонги. 8.20 Мультфильм. 8.40 «Тайгалик денгизчи». Бадиий фильм. 9.45 Билимдонлар учун машқ. 10.30 «Яна деразага боқаман». Фильм-концерт. 13.30 Болалар учун фильм. «Чемпион». 14.35 «Юнус Эмре». 15.45 Мусаввирлар ҳақида ҳикоялар. 18.10 Теннис. Уимблдон турнири. 19.30 «Жонли тош». Телефильм. 20.00 Футбол шарҳи. 21.10 От спорти. Бутуниттифоқ мусобақалари. 21.45 «Кумуш торлар». Мусиқий кўрсатув. 22.10 «Бу хира ари». Телефильм. 22.45 «Дугонажоним» Телевизион бадиий фильм.

• 9, сешанба

ЎзТВ I

18.10 Мультфильмлар. 18.30 «Фан». Телеойнома. 19.10 Деҳқон дорилфунуни. 19.50 Дутор ва танбур тароналари. 20.25 «Спортлото». 21.10 «Экран таништиради». «Мен юртимнинг пок исталган кучиман». 22.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Чархпалак» ёки «Бахтингдан кўр».

МТ I

8.30 «Янги воқелик». Телефильм. 8.40 Мультфильм. 9,00 Болалар соати. 10.00 «Чемпионлар билан биргаликда». 10.15 «Сэр». Бадиий фильм. 11.45 Долзарб репортаж. 12.00 Р. Шуман. «Карнавал». 13.45 «Телемикст». 14.45 «Дунёнинг қувончлари». Бадиий фильм, 1-серия. 16.15 «Қизиқувчилар олами». 16.30 Мультфильм. 16.45 «Болалар мусиқий клуби». 17.30 Мулоқот-анжуман. 18.00 ТСН. 18.15 Мультфильм. 18.25 «Инсон ва қонун». 19.15 «Сэр» Бадиий фильм. 21.10 «Латвия: келажак олдидан бир лаҳза». 22.25 «Аргентина оҳангларида танго» ансамблининг чиқиши. 22.55 «Малина тароватн». 00.15 ТСН. 00.35 «Сэр». Бадиий фильм. 01.50 «Оперетта, оперетта».

МТ II

8.20 Мультфильм. 8.40 «Директорликка синов». Бадиий фильм. 10.00 Ритмик гимнастика. 10.30 «Саҳна санъати усталари».

20.00 Ритмик гимнастика. **21.10 СССР Олий Кенгашининг сессиясида.**

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

22.10 «Спринт». 22.25 1991— Алишер Навоий йили.

• 10, чоршанба

ЎзТВ I

8.00 «Ахборот». 8.25 «Соғлом бўлай десангиз». 8.35 «Хато қилишга ҳаққинг йўқ». Бадиий фильм. 10.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида». 10.35 «Замин саховати». Телефильм. 18.10 Мультфильм. 18.20 Болалар учун концерт. 18.50 «Ой бориб, омон қайт». 19.50 ЎзССР Давлат хавфсизлик қўмитаси фаолиятидан лавҳалар. 20.20 Шеърият дафтаридан. Хосият Бобомуродова. 21.10 «Дил номалари». Мусиқий кўрсатув. 22.25 «Мулоқот». Педагогика Олий илмгоҳларига қабул масалаларига бағишланади.

МТ I

8.30 Мультфильм. 8.40 «Инсон ва қонун». 9.25 «Болалар мусиқий клуби». 10.10 «Менинг ҳамма ишим жойида». Бадиий фильм. 11.45 Долзарб репортаж. 12.00 «Аргентина оҳангларида танго». ансамблининг чиқиши. 14.45 «Дунёнинг қувончлари». Бадиий фильм. 2-серия. 16.15 «Қизиқувчилар олами». 16.30 Болалар учун фильм. «Боликнинг сўнгги ёзи». 1-серия. 17.35 Мультфильмлар. 18.00 ТСН. 18.15 «Планета». Халқаро программа. 19.00 Халқаро программа. 19.00 Д. Шостакович номидаги Давлат квартети чалади. 19.10 «Менинг ҳамма ишим жойида». Бадиий фильм. 21.10 «Ким аслида ким?» 22.25 Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм премьераси. 4-фильм. 23.00 «Малина тароватн», 2-қисм. 00.20 ТСН. 00.40 «Менинг ҳамма ишим жойида». Бадиий фильм. 02.00 К. Голейзовскийнинг хореографик композициялари.

МТ II

19.15 «Севги қўшиқлари». Фильм-концерт. 20.00 Коллаж. 20.05 П. И. Чайковский. «Москва» кантатаси. 21.10 СССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИДА. 22.10 «Офицерлар». Бадиий фильм.

• 11, пайшанба

ЎзТВ I

8.00 «Ахборот». 8.25 «Соғлом бўлай десангиз». 8.35 Болалар учун фильм. «Саёҳатлар эртаги». 10.15 «Йўлдош Охунбобоев номидаги Жумҳурият тиббиёт билим юрти— 70 ёшда». 17.55 Янгиликлар. 18.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» «Динамо» (Минск). Танаффус пайтида — «Ахборот» (рус тилида). 19.50 «Алифбо сабоқлари». 20.25 Тижорат хабарлари. 21.10 «Камолот сари». 22.25 «Ҳамшаҳарлар». 23.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади», 2х2=5.

МТ I

8.30 «Касаллигим тарихи». Ҳужжатли фильм. 8.50 Москва консерваторияси талабалари хорининг концерти. 9.10 Шеърият лаҳзалари. 9.15 Болалар соати. 10.15 «Куйлаётган аёл». Бадиий фильм. 11.45 ИИВ маълумотига кўра... 12.00 «Сахийлик ва ёвузлик ҳамда узун тил ҳақида». Қўғирчоқ фильм спектакль премьераси. 12.55 Мультфильм. 13.05 Ҳужжатли фильм. 13.15 «Телемикст». 14.00 ТСН. 14.15 «Дунёнинг қувончлари», Бадиий фильм. 3-серия. 15.35 Болалар учун фильм. «Боликнинг сўнгги ёзи». 2-серия. 16.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 17.30 ТСН. 17.45 Мультфильм. 17.55 «Бевосита мулоқот». 19.10 «Куйлаётган аёл». Бадиий фильм. 21.10 Футбол. СССР чемпионати. МАСК — «Спартак» (Москва-. 23.00 ИИВ маълумотларига кўра... 23.15 «ПИ» белгиси билан». 00.45 «Кинопрограмма». 01.00 ТСН. 01.20 «Куйлаётган аёл. Бадиий фильм. 02.35 «Венгерча регтаймбенд Москвада».

МТ II

7.30 «Бридж». Телебиржа» 8.20 «Ўнгланиш». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 9.25 Ритмик гимнастика. 9.55 «Саҳна санъати усталари». 12.40 Болалар учун фильм. «Чўпон Янка». 1-серия. 13.45 «Ялта-91». Эстрада қўшиқлари ёш ижрочиларининг телевизион танлови. Саралаш тури. 14.55 «Маяк» кимга нур сочяпти?». Телефильм. 17.15 Мультфильм. 17.20 «Мўғул ва от». Ҳужжатли фильм премьераси. 18.15 «Рақс шарафига». Фильм-концерт. 19.00 «Бир, икки, уч». Телефильм. 19.15 «Мўғул Цам» байрами». 20.00 «Қайтиш».

• 12, жума

ЎзТВ I

8.00 «Ахборот». 8.25 «Соғлом бўлай десангиз». 8.35 «Ёз ҳикоялари». Бадиий фильм. 10.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона». 11.25 Олий таълим янгиланиш йўлида. 18.10 Мультфильм. 18.20 «Абитуриент—91». 19.00 «Ғалла — ризқ-рўзимиз. 19.50 «Ҳуқуқ ҳаётимизда. 21.10 «Мулоҳаза» Ўзбекистон ёзувчиларининг VII съезди олдидан. 21.50 Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади. 22.25 «Санъат усталари». Ўзбекистон халқ артисти Толибжон Содиқов хотирасига бағишланади.

МТ I

8.35 «Эшикни оҳиста очинг...». Ҳужжатли фильм. 9.05 Мультфильмлар. 9.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 10.15 «Орзулар жўш урганда» Бадиий фильм. 11.45 «Маппет-шоу». Кўп серияли телевизион қўғирчоқ фильм-концерт. 5 ва 6-сериялар. 12.35 «Зеленчук қирғоқларида». 14.45 «Дунёнинг қувончлари». Бадиий фильм. 4-серия. 15.50 Мультфильм. 16.05 «Онам, дадам ва мен». 16.35 Болалар учун фильм. «Боликнинг сўнгги ёзи». 3-серия. 17.40 Шеърият лаҳзалари. 17.45 Долзарб интервью. 18.00 ТСН. 18.15 П. И. Чайковский номли Москва Давлат консерваторияси талабалари хори куйлайди. 18.45 «Жалолиддин Қўрқмасов». Ҳужжатли фильм. 19.05 «Сўз». Ҳориждаги рус маданияти. Адабий бадиий программа. 21.10 «ВИД» таништиради. 00.10 ТСН. 00.30 «Қариялар иши». Телеспектакль.

МТ II

7.00 Ишбилармон кишининг тонги. 8.20 Мультфильмлар. 8.50 «Ўнгланиш». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. 9.55 «Жонли сайёра». Ўн икки серияли ҳужжатли фильм. 6-серия. 12.35 Болалар учун фильм. «Чўпон Янка». 3-серия. 13.40 «Ялта-91». Эстрада қўшиқлари ёш ижрочиларининг телевизион танлови. Саралаш тури. 14.55 «Ака-ука Шарманкачи Амаралар». 17.15 «Жалил ва мусиқа». 18.00 «Оила» телекўрсатув. 19.00 «Пятигорск». Телефильм. 19.15 П. И. Чайковский номли Москва Давлат консерваторияси талабаларининг хори куйлайди. 20.00 «Сизга қўшиқ куйлаб бераман». 21.10 Футбол. СССР чемпионати. «Динамо» (Киев) — «Днепр».

• 13, шанба

ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум». 9.00 «Ахборот». 9.25 Болалар театри. «Уч оға ини ботирлар». 10.25 Спорт кўрсатувлари. 11.45 «Алифбо сабоқлари». I-босқич. 12.20 «Айна». Бадиий фильм. 13.35 «Келажагимиз — мактабда». «Ўқитувчи—91» танловининг ғолиби Акром Суюнов ҳақида. 14.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қишлоқ ҳақида ўйлар». 18.00 Мультфильм. 18.15 Ўсмирлар учун «Тенгдошлар». 19.00 Ўзбек тилини ўрганамиз. 19.50 «Созандалар ҳақида ҳикоялар». 20.15 Оқшом эртаклари. 21.10 «Хотира». 22.00 «Ҳафтанома». 23.00 «Аэлита, эркакларга суйкалма». Бадиий фильм.

МТ I

6.00 «Калинка» рус халқ чолғу ансамблининг чиқиши. 6.15 «Экранда Сибирь». Киножурнал. 6.25 Ҳужжатли фильм. 6.50 Мультфильм. 7.00 Ритмик гимнастика. 7.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви. 8.00 ТСН. 8.15 «Балатон, сен сахий денгизсан». Телевизион мусиқий фильм премьераси. 8.50 «Иссиққўлнинг қирмизи лолалари». 10.30 «Тонг юлдузи». 11.30 «Истеъдодлар ва мухлислар». Фильм-спектакль. 12.55 «Мансаб ибтидоси». 13.15 «50х50». «...16 ёшгача ва ундан катталар» программасига мусиқий илова. 14.45 «XX аср. Ташвишли даврлар хроникаси». «Қирқинчи... машъум йиллар..». 16.00 «Ер — она масканимиз». Фототанлов. 16.05 Мусаввир А. Захарченко ҳақида кўрсатув. 16.20 Янги номлар. 17.05 Кўп серияли мультфильм премьераси. 17.30 «Халқаро панорама». 18.15 «Биг-бенд бундесвера» оркестрининг концерти. 19.05 «Қисқа ўйин». Телевизион бадиий фильм премьераси. 21.10 «1991 йил қўшиқлари». 22.15 «Александр томошалари». 00.15 «Қисқа ўйин». Телевизион бадиий фильм. 00.40 Стокгольм қирол операсининг яккахони Николай Гедда концерти.

МТ II

16.00 Режиссёр М. Дохматская фильмлари. «Красний Октябрь»даги учрашувлар». «Рябово. Куз куни». 16.40 Мультфильм. 16.50 Ўзбекистон телевидениесининг «Дўстлик видеоканали. 18.15 «Алиса». 19.30 Телефильм. 20.00 «Доманика ва Бевенинг дўстлари ҳамда шериклари». 21.20 «Тошкент» студияси кўрсатади.

• 14, якшанба

ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома». 9.00 «Фил йўқолди». Бадиий фильм. 10.10 Араб тили. 10.40 «Фармон ва ижро». 11.10 «Халқ ижодиёти. «Алла». Жумҳурият кўрик-танловининг якунловчи концерти. 12.50 Инглиз тили. 13.20 «Деҳқон ва замин». 14.20 «Лайлак келди, ёз бўлди». «Кичкинтой» видеоканали. 16.55 «Халқ фаровонлиги йўлида». Қува мебель комбинати. 17.30 «Тадбиркорлар ҳузурида». 18.00 Мультфильм. 18.20 «Қизиқарли учрашувлар». 19.50 «Экран табассуми». 21.10 «Якшанба оқшомида». 21.50 Мусиқий лаҳзалар. 22.25 «Мерос». Бобораҳим Машраб.

МТ I

7.30 «С» формуласи. 8.00 Биржа янгиликлари. 8.15 «Спортлото» тиражи. 8.30 «Эрта саҳарлаб». 9.30 «Ватан хизматида». 10.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви. 11.00 Саёҳатчилар клуби». 12.30 «Мусиқий дўкон». 13.00 «Франция ва французлар». 13.50 Мультфильм. 14.00 «Веди». 14.45 А. Аренский асарларини В. Симон ижро этади. 15.05 «Қалб ҳароратидан». 16.05 Ф. Мендельсон. Фортепиано ва оркестр ижроси учун 1-концерт. 16.35 «Қишлоқ янгиликлари». 17.35 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Чўкиниб ол». Ирландия. 17.40 «Уолт Дисней таништиради».... 18.30 Ҳужжатли фильм. 19.00 «Сирано де Бержерак». Бадиий фильм. 21.10 Минск «Христофор» сатира ва юмор театри таништиради. 22.30 «Хронограф». 22.45 «Сиз бунга қодирсиз». 23.30 Сизни Вячеслав Малежик таклиф этади.

МТ II

7.30 Зарядкага сафланинг! 7.45 «Куз кемаси». Самарадан кўрсатилади. 8.05 Мультфильм. 8.15 «Генералнинг юлдузли онлари». Телефильм. 9.15 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ. 11.30 «Ҳамдўстлик» видеоканали. 14.00 «Ўхшаш». Телеспектакль. 15.45 Москва халқаро тинчлик марафони. 16.30 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ. 18.15 Муаллифлик телевидениеси. 19.15 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.30 Телефильм. 19.45 Муаллифлик телевидениеси (давоми). 21.10 «Тошкент» студияси кўрсатади.

Бир пиёла чой баҳона

Дам олиш саҳифаси

«Муҳайё, Сурайё, Раъно.
Муқаддас...
Кўзимни яшнатиб
кийибсиз атлас»...

Р. ҒАФУРОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

СОҒЛОМЛИК СИРИ

Саломатлигингизни сақлаш ва узоқ умр кўришни истасангиз, енгил жисмоний машқларга, айтайлик, югуриш ёки чўмилишга ҳар куни вақт ажратинг. Америкада чиқадиган «Ю. С. Ньюс энди ворлд рипорт» жаридаси ўзининг АҚШ ва чет эллардаги муштарийларига ана шундай тавсияларни беради. Унда таъкидланишича, оз-оздан бўлса-да, мунтазам машқ спорт билан онда-сонда шуғулланишга нисбатан фойдалироқдир. Улар танада моддалар алмашинувини фаоллаштиради, семиришнинг олдини олади, ҳаётий фаолиятни сақлаш имкониятини беради. Вазниннинг ортиб кетиши юрак-томир касалликларига сабаб бўлиши амалиётда исботланган.

Америкалик ва японялик мутахассисларнинг фикрича, юриш ёки енгил югуриш, велосипед миниш ёки сузиш соғлиқнинг яхшиланишига, ақл-идрокнинг мустаҳкамланишига имкон беради.

МОЗИЙДАН ЁДГОР

Қариялар гурунгида бу гал Хоразмдаги шаҳар ва қишлоқларнинг номлари ҳақида гап кетди. Хивага Нуҳ пайғамбарнинг ўғли Сом асос солганлиги, Урганч, Кат, Шоҳобод (Шовот) қалъалари тарихи ҳақида эртакнамо ривоятлар тилга олинди. Ҳазорасп хусусида минг тулпор — минг чавандоз, Гурлан ҳақида икки ёрти бир бутун бўлиб тирикчилик қилган кўр билан ланг афсоналари яна бир марта такрорланди.

Эл-элатлар, манзил-маконларнинг қадимий номлари юқоридан махсус амру фармон билан қўйилмаган, уларнинг аксариятини халқ ўзи танлаган. Ҳар бир номда ўтмишнинг изи, тарихнинг ўчмас муҳри бор. Айрим жойларнинг номларини ўзгартириш нега зарур бўлиб қолдийкин?

Хивалик қариянинг бу саволи жамоатни ўйлантириб қўйди, ўртага бир неча сония жимлик чўкди.

— Замонанинг зайли,— деди даврадагилардан бири. — «Қозончининг эрки бор қайдан қулоқ чиқарса». Бунинг сен билан менга дахли йўқ, соқолдош.

— Нимага дахли бўлмас экан? — эътироз билдирди Пирназар файласуф. — Ота-боболар ўзлари яшаган истиқоматгоҳларга танлаган номлар беҳикмат эмас, ҳар бири мозийдан ёдгор.

Файласуфнинг сўзларидан ҳамсуҳбатлар орасида жонланиш юз берди, гапнинг бу ёғини хивалик қария илиб кетди:

— Номлар мозийдан ёдгор эканлиги ҳақ. Қишлоғимиз илгари Шайх Кабир номи билан атдларди. Токи 1940 йилгача қишлоқ Кенгаши ижроия қўмитаси муҳрида шу ном битилган эди. Ўша вақтда мен қишлоқ кенгаши саркотиби эдим. «Шайх» сўзи динга алоқадорлиги пеш қилиниб, 1940 йилда қишлоққа «Маданият» номи берилди. 1954 йилга келиб бу ном ҳам ўзгарди. Халқ орасида Шайх Кабир номи билан машҳур бўлган Нажмиддин Кубро бизнинг қишлоғимиздан. У маърифатни тарғиб этган буюк алломадир. Шу боис эски ном қайтарилса ҳамюртимиз хотирасига эҳтиром ифодаси бўларди.

Бу мулоҳазани билдирган хивалик Бойжон Отахоновдир. Меҳнат фахрийсининг ёши етмишдан ошган. У қўшниси Эркин Абдулло ўғлида сақланган Хоразм тарихига оид қадимий қўлёзмадаги маълумотларни келтирди. Унда Шайх Кабир ота, яъни Нажмиддин Кубронинг таржимаи ҳоли ёзилган.

Бойжон отанинг қишлоқнинг аввалги номини тиклаш тўғрисидаги таклифини ҳамма қўллаб-қувватлади...

Пирназар файласуф ва унинг суҳбатдошлари Хоразм вилоятида синфий мезон талабига биноан талайгина қишлоқларнинг номлари ўзгартирилиб, унутилишга маҳкум этилганлигини таассуф билан қайд қилишди. Гурлан ноҳиясида Дўсимбий, Нўкис, Шанғи қишлоқлари кўп йиллар илгари «Социализм», Куйбишев, «Олға» деган номларини олганлигини қандай изоҳлаш мумкин?

Хивада Пирнахос, Шомақулим, Ирдимзан, Журён ва Гўжа қишлоқлари тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Хўш, бу қишлоқларга Чинобод, Ўзбекистон, Калинин, Гулистон деган номларни бериш шартмиди? Қўшкўпир ноҳиясидаги Кенагас Советободга, Оқдорбанд «Партия XXII съездига» айланиб қолганлигига нима дейсиз?

Узоқ йиллар раҳбарлик лавозимларида ишлаган, эскиликка қарши ҳужум фаолларидан бири оқсоқоллар даврасида кўтарилган масалага ўз муносабатини билдирди:

— Жойларнинг номлари ўзгартирилганида, сиз билан биз қўл кўтарибгина қолмай, бирга қарсак ҳам чалганмиз. Қатоғон йиллармдаги салбий ҳодисаларнинг гувоҳларигина эмас, балки иштирокчилари эканлигимиз тўғри. Бошқани-ку билмайман, мен буни тан оламан. Ўтган ишга салоshowот. Энди бир йўл қолган: хатоларимизни тузатайлик, токи авлодлар олдида юзимиз шувут бўлмасин. Эл-элатларнинг асл номлари тикланишига ҳамма тарафдор. Халқнинг ҳаққоний талабини ҳукумат ерда қолдирмаслигига аминмиз.

Гапни қавласанг гап чиқади. Мулоқот силлиқ кетаётган эди, томдан тараша тушгандай бўлди. Хомуш ўтирган мўйсафид қалтис саволни ўртага ташлади:

— Мен бир нарсага ҳайронман. Номлашда доҳий хотирасининг беандиша ишқибозлари кўпайганми, дейман. Ахир, бу улуғ инсоннинг камтарона фазилатларига мос келмайди-ку.

— Ҳай, ҳай, Ленинга тил тегизма! Уни ҳар қанча улуғласак оз.

Партия фахрийсининг бу луқмасига жавоб қайтариш яна Пирназар файласуф зиммасига тушди:

— Менимча, бу ерда Ленинни ҳеч ким камситгани йўқ, унинг шаънига бежо сўз айтиш одобдан эмас. Аммо доҳийнинг инсоний хислатлари орасида камтарлиги, оддийлиги алоҳида ажралиб турганлиги ҳаммага маълум. У ўз шахсининг ҳадеб улуғланишини, ҳамду-санoларни мутлақо ёқтирмаган. Биз эса бу жабҳада баъзан ҳаддан ошаётганимиз ҳеч кимга сир эмас. Мўъжиза юз бериб доҳий тирилса, ўз шахсига сиғинишлар бу қадар авж олганини кўриб, хуноби ошар, ғазабга тўларди.

Оқсоқолнинг куюниб айтганича бор. Хоразмни мисолга олсак, доҳий номини олган жойларни санаб чиқиш қийин. Урганчдаги педагогика институти, тикувчилик фабрикаси, қатор мактаблар, давлат ва жамоа хўжаликлари Ленин номи билан аталгани етмагандек, истироҳат боғлари, Қизил майдонлар, кўчаларга ҳам бу номнинг берилиши расмиятчиликдан бошқа нарса эмас. Хуллас, суратлару ҳайкалларнинг саноғига етмак душвор. Аҳвол шу тахлитда борса, диёримиз бутпарастлар ўлкасига ўхшаб қолмасмикан?

Бу савол мусаввирлик, ҳайкалтарошлик санъатига салбий муносабатни билдирмайди. Гап дабдабабозлик ва расмиятчиликка, бачканабозликка чек қўйиш устида бораётир. Шу ўринда ҳазорасплик чол гапириб берган воқеа диққатга сазовордир.

...Питнак қирларининг Амударёга яқин жойида баланд тепалик олис-олислардан кўзга ташланади. Ривоятга кўра, мўғул босқини вақтида истилочиларнинг қўшинлари шу даражада кўп бўлганки, ҳар бир аскар бир сиқимдан тупроқ ташлаши натижасида «Чингиз тепа» деган баландлик қад кўтарган. Кейинчалик раҳбарлардан бири доҳий номини унга бермоқчи бўлиб ўз сўзида туриб олади...

Бунга ўхшаш воқеалар илгари учраб турганлиги тасодифий эмас. Эскилик сарқитларига ўт очилган кезларда китоблар ёнганлиги, кўҳна қалъалар, муқаддас жойлар текисланганлиги тарихдан аён. Жойларнинг номларига ёндашишда ҳам қадриятлар назар-писанд қилинмасди. Ҳаммага тааллуқли масала яқин-яқинларгача раҳбар шахснинг ҳоҳиши билан ҳал этилиб, одамлар бехабар қолган вақтлар оз дейсизми?

Битта мисол. Шовот райони ҳудудида қум барханлари ўзлаштирилиб, шоли етиштиришга ихтисослашган хўжалик ташкил этилди. Давлат хўжалигига «Колос» деб ким ном берганлигидан огоҳ эмасмиз. Лекин таклиф халқдан чиқмаганлиги равшан. Аҳолиси ўзбеклардан иборат қўриқ хўжалик русча ном билан аталиши мантиқан номатлуб бўлиб, одамларни таажжубга солди. Мақсад дўстликни ифодалаш бўлса, русча сўзларни қалаштириб ташлаш ёки бу тилда сўзлаш билан муддао рўёбга чиқмайди. Халқлар дўстлигини мустаҳкамлашнинг бошқа ҳаётий омиллари, моддий ва маънавий воситалари бор. Бу борада шиорбозлик ва расмиятчиликдан воз кечиш керак.

— Тўямўйинда бунёд қилинган шаҳарнинг номи «Дружба» деб аталганидан кейинроқ хабардор бўлдик. Биз дўстликни қадрлаймиз. Лекин бу ернинг қадимий номи Шарловуқ деб аталганди. Бизга ихтиёр берилса, шаҳримизни Шарловуқ номи билан атардик. Бундан қалбимиздаги дўстлик туйғусига заррача путур етмайди.

Шаҳар фуқароларидан бири қариялар даврасида илгари сурган бу фикр ҳаққоний ва кўпчиликка маъқул эканлиги шубҳасиз. Қиссадан ҳисса шуки, ўлкамиз тарихига, қадриятларига ҳурмат билан қараш, эл-элатларни ўз номлари билан аташ адолат тақозосидир. Бу ҳақда Пирназар файласуф каби жонкуяр отахонларимизнинг мулоҳазалари инобатга олинади, деган умиддамиз.

Фозил ЗОҲИД.

Кўктерак бардоши...

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

НУҚРА

- Дала оралаб, ер танийсан,
  Эл оралаб эл.
- Ери борнинг емиши бор,
  Емиши борнинг осойиши.
- Ерга ихлос кўпга етказар,
  Кўпга неси, кўкка етказар!
- Қирдагисин эл олар,
  Тошдагисин ел.
- Ерга ошатсанг, ош берар,
  Ошатмасанг тош.
- Деҳқон меҳнати билан гўзал.
  Меҳнат натижаси билан.
- Деҳқончилик тўқчилик негизидир.

Тўпловчи: Р. ЖУМАНИЁЗОВ.

БОЛАНИНГ ТИЛИ ШИРИН

УЗИ БИЛМАЙДИ

— Сенинг исминг нима? — деб сўради боғча тарбиячиси янги келган кичкинтойдан.

— Билмайман. Ойим қўзичоғим, отам тойчоғим, бувим лочиним, бобом эса хўрозим деб чақиришади, — жавоб берди у.

ҚИРҒОҚДА ЧЎМИЛИШ

Икки жажжи ўзаро суҳбатлашмоқда:

— Отам кўп гўшт ейдилар. Шунинг учун семириб кетганлар.

— Менинг отам балиқни есалар ҳам, суза олмайдилар. Кўл четида чўмиладилар, — деди иккинчиси.

ТЕЖАМКОР

Лобар укасига деди:

— Нега ўз туфлинг қолиб, меникини кийиб юрибсан?

— Меники яп-янги. Эскиб қолмасин.

ТЎРТНИНГ ЯРМИ

Мактабдан келган Анвардан укаси сўради:

— Ака, қандай баҳо олдингиз?

Анвар айтишга уялди-да:

— Тўртнинг ярми, деди.

— Ва-а...— деди укаси икки бармоғини кўрсатиб. — Шу экан-да!

С. ҒАФУРОВ.

КЎНГИЛ ГУЛГА ТАЛПИНУР

Гўзалликка интилмаган, унга шайдо бўлмаганлар йўқ ҳисоби. Бирон бир хонадон, ташкилот, корхона, муассаса, маданият ва истироҳат боғига ёхуд район, вилоят марказига борсангиз саранжом-саришталик, озодаликни кўриб, хурсанд бўласиз. Яшнаб турган гулларни кўрганингизда баҳри-дилингиз очилади. Шундай дамларда оддий ва шарафли касби билан халқимизга маънавий гўзаллик бахш этиб, одамлар кайфияти ва руҳиятини кўтаришга интилаётган нафосат шайдоларини олқишлагингиз келади.

Яқинда пешқадам жамоалардан бири — республика яйлов-мелиорация қурилиш бирлашмасининг Наманган-даги махсус механизациялашган 480-хўжаликлараро кўчма колоннасида бўлиб, ажиб туйғу оғушида қолдик.

Танишинг: гўзаллик яратувчининг исми-шарифи Абдулбоқи Абдураззоқов. 1955 йилда Наманган шаҳридаги Войков кўчасида истиқомат этувчи Шокиржон Абдураззоқов хонадонида ўғил дунёга келганида ўзи етиштирган анвоий гуллардан туғруқхонага олиб бориб, доялар ва турмуш ўртоғини қутлаганида кўпчилик ҳайратдан ёқа ушлаганди. Чунки ҳали қор эримай туриб, барқ уриб очилган гулларни топиш амримаҳол. Шокиржон ака ҳовлисидаги иссиқхонада турли навдаги атиргуллар парвариш қилинарди. Вилоятдаги шифохоналардан бирида гулчилик касбини ҳозир ҳам шарафлаётган Шокиржон Абдураззоқов фарзандини нафосат, гўзалликни севиш руҳида тарбиялади. Ўрта мактабни тамомлаган Абдулбоқини тез орада ҳарбий хизматга чақиришди. Йигитлик бурчини ўтаб қайтгач, уни колоннага ишга таклиф этишди. Дастлаб ҳайдовчилик қилди. Аммо қалбини бир нарса ўртарди: юраги колонна ҳудудидаги қаровсиз гулзорга талпинарди. Бир куни Абдулбоқи ниятини бошлиқларига билдирди.

— Менга гулчиликни берсанглар. Ернинг умри бекор ўтаётганидан, гулларнинг қуриб ётганидан юрак-бағрим эзилаяпти.

— Аҳдингиз қатъий бўлса, марҳамат, — деди колонна бошлиғи Турғунпўлат Ҳошимов.

У 15 сотихлик иссиқхонада турли гулларни меҳр билан парвариш қилаяпти. Унинг ташаббуси билан Совет районида гул дўкони очилиб, корхона эҳтиёжидан ортиқчаси аҳолига сотилаяпти.

Абдулбоқи Абдураззоқов тасарруфидаги гулзордан тушаётган даромаддан 5 минг сўмини колонна меҳр-шафқат қўмитаси ҳисобига ўтказиш ташаббуси билан чиқди.

Инсон ҳалол, фидокорона меҳнати, жамоага, жамиятга наф келтириши билан фахрланади. Абдулбоқи Абдураззоқовнинг турмуш ўртоғи, уй бекаси Муҳтарамхон Тожибекова, уларнинг фарзандлари ҳам гулга меҳр қўйганлардан.

Гўзаллик бунёдкори Абдулбоқи Абдураззоқов ҳозир гулхонани кенгайтириш пайида бўлаяпти. Унинг саъй-ҳаракати колонна маъмурияти, партия, касаба уюшмаси, комсомол ташкилотлари ва меҳр-шафқат қўмитаси томонидан қўллаб-қувватланаётир. Мелиораторлар шанбаликларда қатнашиб, гулчига яқиндан ёрдам беришаяпти.

Қ. АБДУНАБИЕВ, Ф. ИСАЕВ.

ТУРФА ОЛАМ

ГЎШТ ЕМАЙДИГАН ИТ

Жанубий Африканинг Пит-Ретиф шаҳрида яшовчи Гайл Блефучьо бадавлат одам сифатида танилган. Устига-устак ниҳоятда тежамли. Унинг Том лақабли ити ҳам гўшт емайдиганлар тоифасига киради. Уни зўрласангиз ҳам гўшт ва балиқни оғзига олмайди. Шу тариқа ўзига кетадиган харажатларни камайтириб, эгасига катта фойда келтирмоқда.

Том сабзавот маҳсулотларини хуш кўради. У помидор, бодринг, қовун, банан, ананас ва ҳатто... ширин булочкани паққас туширади.

Томни алдаб, уни итларга хос овқатларга ўргатиш учун интилишлар натижа бермади. Шунга қарамасдан у озиб-тузиб кетгани йўқ. Аксинча, жуда бақувват ва бардам, ҳаракатчан ва ўйноқи. Мутахассислар Томнинг бу одати ундан тарқаладиган авлодга таъсир қилиши ёки қилмаслигини аниқлаш устида бош қотираяптилар.

БОЧКАДА СУЗИШ

Америкалик тўрт талаба — Миннесота штатидаги Маршали шаҳридан Миссуридаги Сент-Луисгача бўлган 996 километр масофани бочкада жойлашиб олган ҳолда босиб ўтишди. Мўлжалга етишга тўрт километр қолганда бочка парчаланиб кетди.

Довюрак йигитлар бочкада узоқ масофага сузиш бўйича биринчи жаҳон натижасини ўрнатишмоқчи эди. Аммо бу натижа ҳам ёмон эмас: «Гиннес рекордлар китоби»га ёзилса арзийди.

БОШҚОТИРМА

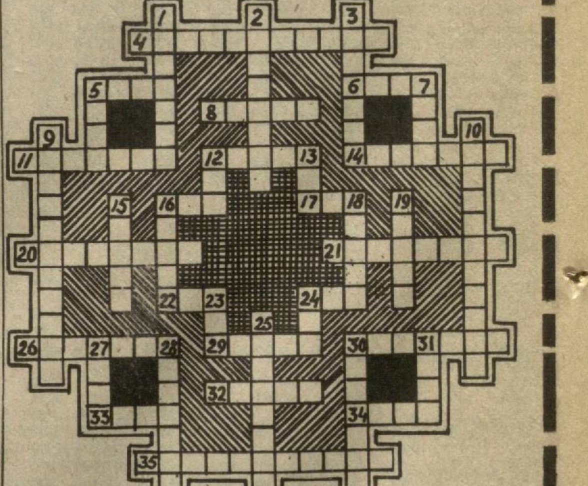

Энига: 4. Қардош жумҳурият. 5. XXIV ёзги олимпиада ўйинлари бўлиб ўтган шаҳар. 6. Европадаги давлат пойтахти. 8. Италиялик машҳур футболчи. 11. Ўрмон жониворри. 12. Андижон вилоятидаги жой номи. 14. Чўл ўсимлиги. 16. Азиз таом. 17. Ёғин. 20. Австралияда учрайдиган дарахт. 21. Ернинг юмалоқ эканлигини исботлаган сайёҳ. 22. Ҳажвий адабий жанр. 24. Туғишганлар. 26. Сабзавот. 29. Миллий рақс. 30. Ўрта Ер денгизидаги орол. 32 Кимёвий элемент. 33. Немис классик файласуфи. 34. Хушбўй суюқлик. 35. Адабий асарларга чизилган расм.

Бўйига: 1. Натурал сон. 2. Фарғона водийсидаги ноҳия. 3. Текислик ва адирнинг ўтхўр ҳайвони. 5. Франциядаги дарё. 7. Мусиқа ёзуви. 9. Мамлакатимиздаги порт шаҳар. 10 Ўзбекистонлик СССР халқ артисти. 12. Охота денгизи соҳилидаги балиқчилар қўрғончаси. 13. Жанубий Америкадаги тоғ. 15. Италиядаги шаҳар. 16. Осиё қитъасидаги давлат. 18. Нант яқинидан ўтувчи дарё. 19. Мамлакатимиздаги кўл. 23. Йирик ҳайвон. 24. Ҳашарот. 25. Ёғин миқдори бир хил жойларни бирлаштирувчи чизиқ. 27. Бокс тушиладиган жой. 28. Карпат тоғ чўққиси. 30. Орол. 31. Комета.

Тузувчи: Н. ХИДИРОВ.

Ажойибот

МИТТИЮ НАФИ КАТТА

Қадимги юнон асотирларининг қаҳрамони Арахна Ер юзидаги барча хотин-қизларга ип йигириш ва тўқишни ўргатган маъбуда Афинанинг энг яхши шогирдларидан бир эди. У газмол тўқишни шундай ўзлаштирадики, ҳатто Афинанинг ўзи билан мусобақа ўйнашга жазм этади. Арахнанинг чиройли гиламини кўрган маъбуда шогирди маҳоратда ўзидан ўзиб кетганини ҳақорат деб билади ва бундан даҳшатга тушиб, гиламни парча-парча қилиб ташлайди. Арахнани эса ўргимчакка айлантиради...

Ўргимчак. Бўғиноёқлилар оиласига мансуб бу мавжудот ниҳоятда ғаройибдир. Ўрта асрларда Оврўпода шундай расм-русум пайдо бўлганди: юксак тождор шахслар ишончини қозониш учун уларга ўргимчак уяси ипларидан тикилган қўлпоқ ва кийим ҳадя этиларди. Улар ниҳоятда пишиқ бўлиши билан бирга енгил ва нафис эди. Ўргимчаклар ипаги барча кўрсаткичлари бўйича анъанавий ипак газламаларидан устун турган.

Рўзномаларнинг ёзишича, ҳозир биргина Қозоғистонда ўргимчакларнинг 1000 дан ортиқ тури мавжуд. Уларни тоғлар ва ўрмонларда, чўллар ва ўтлоқларда учратиш мумкин. Мазкур ҳашаротларнинг фақат бир туригина сувда яшайди.

Нафақат Қозоғистонда, балки Ўзбекистонда ҳам учрайдиган ўргимчакларнинг энг йириги бий (тарантул) деб аталади. Уларнинг катталиги 6—8 сантиметрга етади. Энг кичик ўргимчаклар узунлиги эса бир неча миллиметр, холос.

Ўргимчакларнинг табиатдаги ўрни оз ўрганилган. Инглиз олими Бристоу фикрича, ўргимчаклар ҳашаротларни қушлар ва бошқа йиртқич паррандаларга қараганда кўп қиради. Илиорти Олатовидаги олмазорларда олиб борилган кузатишлар буни яққол исботлади. Бу ерда дарахтларнинг шохларида яшайдиган умуртқасиз жониворларнинг 40 фоизидан ортиқроғи ўргимчаклар уясига тушиб, нобуд бўлиши аниқланди.

Шундай экан, ўргимчаклар ўрганишга лойиқ. Улар ҳамма ерда бор. Масалан, Ўрта Оврўпо ўрмонларида ҳар квадрат метр майдонда 200 дан ортиқ ўргимчак учраши маълум бўлди. Устига-устак бу охирги натижа эмас.

Мазкур мавжудот ниҳоятда ҳаракатчандир. У ўзидан нафис ип чиқариб, айни чоғда катта масофани босиб ўтади.

Кейинги йилларда олимлар ва мутахассисларни ўргимчаклар заҳари қизиқтириб қолди. Илгари тиббиётшуносларга ҳайвонларнинг 20—30 тури заҳарли эканлиги маълум эди. Улар асосан илонлар, арилар, қурбақалардир. Ўргимчак заҳарини олиш имконияти вужудга келиши билан фан олдида ҳам истиқболлар очилмоқда. Ўргимчакларнинг ҳар бири ўзига хос заҳарга эгадир. Аммо бир грамм ўргимчак заҳарини олиш учун уларнинг бир неча мингтасини ушлаб, «соғиш» керак. Ўргимчак заҳари қиммат эканлигининг сабаби ана шунда. Мисол учун юртимизда учрайдиган қорақурт заҳарини олайлик. Унинг бир грамми уч минг сўм туради. Шунча миқдордаги қора чаён оғуси эса бундан беш баробар қимматдир.

Ҳозирги даврда чет элларда, айниқса Англия, Франция, АҚШ ва бошқа мамлакатларнинг фирмаларида ўргимчаксимонлар оиласига мансуб-лар заҳарига эҳтиёж ниҳоятда кўп. У қиммат баҳода сотиб олинаётир. Шундай экан, ўргимчаксимонларнинг барча турларини муҳофаза қилиш, улар заҳаридан тўғри фойдаланишни йўлга қўйишимиз лозим.

И. СУЛТОНОВ.

Муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

БУЮРТМА № 5696 Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.35. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12